

70490
ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ 8 ФЕВРАЛЬ КУНИ АНДИЖОН ВА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТЛАРИДАГИ ИНВЕСТИЦИЯ ЛОЙИХАЛАРИ ТАҚДИМОТИ БИЛАН ТАНИШДИ.

HURUQ

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

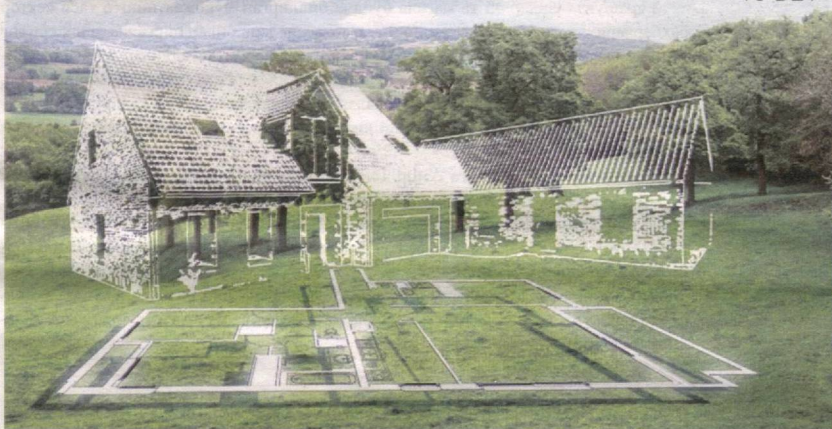
www.huruq.uz

2021-Y. 11-FEVRAL, №6 (1255)

ЙУҚ БИНО УСТИДАГИ ҲИЙН

ОҚҚҮРҒОН ТУМАНИДА БИР ГУРУХ
МАНСАБДОРЛАРНИНГ ЖИНОЯТИ ФОШ ЭТИЛДИ.

10-БЕТ

ПЕНСИЯГА ОИД
ЯНГИЛИКЛАР

6-БЕТ

GAZETADA SHOP ETILGACH...

ҲУДУДЛАР ЧИҚИНДИДАН ТОЗАЛАНДИ

Газетамизнинг 14 январь кунги 2-сонида «Лоқайдликми, беписандлик?!» сарлавҳали мақола эълон қилинган бўлиб, унда Наманган вилояти ҳудудидан оқиб ўтувчи Норин дарёси қирғоқларига чиқиндилар ташланаётгани, оқибатда сув ифлосланаётгани, табиат зарар кўраётгани билан боғлиқ муаммолар тилга олинган эди.

Ўзбекистон Республикаси экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан мазкур ҳолатлар ўрганилиб, ҳудуд чиқиндилардан тозалангани маълум қилинди.

Хусусан, муаммони бартараф қилиш мақсадида Наманган вилояти экология ва атроф-муҳит-

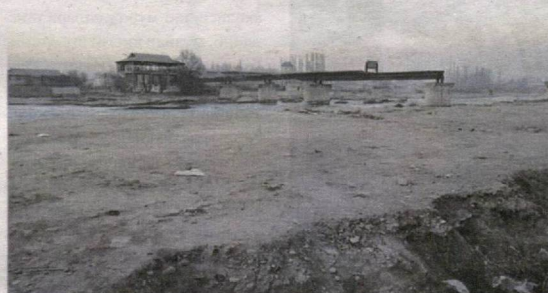
ни муҳофаза қилиш бошқармаси ходимларидан иборат гуруҳлар тузилган. Норин дарёсининг Учқўрғон туманидан оқиб ўтувчи қисмини ўрганиш бўйича 1-гуруҳ ва Норин туманидан оқиб ўтувчи қисмини ўрганиш бўйича 2-гуруҳ ҳудудларга сафарбар этилган. Шунингдек, бу

жараёнга Наманган вилояти «Тоза ҳудуд» ДУКнинг Учқўрғон ва Норин тумани филиалларининг 6 та махсус техникаси ва 32 нафар ходими жалб қилинган.

Гуруҳлар Норин дарёсининг Учқўрғон ва Норин туманларидаги муҳофаза ҳудудларини ўрганиб чиқиб, манший ва қурилиш чиқиндилари бартараф қилинишини таъминлаган.

Шунингдек, Норин дарёсининг Учқўрғон деҳқон бозорига чегарадош муҳофаза ҳудудига турли хил чиқиндилар ташлангани аниқланди. Улар махсус транспортлар ёрдамида олиб чиқилиб, белгиланган тартибда чиқинди полигонига жойлаштирилди.

Албатта, ҳар бир муаммонинг ечими бор. Фақат унга тўғри ёндашилса бас.

1 ИЮЛДАН ЖИНОЯТГА
ОИД АРИЗАЛАР ЭЛЕКТРОН
ТИЗИМ ОРҚАЛИ РЎЙХАТГА
ОЛИНАДИ.

5-БЕТ

УСМОН ХОТИНИНИНГ
ҚҮЛ-ОЁҚЛАРИНИ АРҚОН
БИЛАН СТУЛГА ЧАНДИБ
БОҒЛАЙ БОШЛАДИ...

7-БЕТ

АЖДОДЛАРГА ЭҲТИРОМ

Бош прокуратура ташаббуси билан Вояга етмаганлар ишлари бўйича республика идоралараро комиссияси, Тошкент вилояти прокуратураси, Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси, Халқ таълими ҳамда Маданият вазириликлари билан ҳамкорликда 2021 йилнинг 8 февраль куни Тошкент вилоятидаги меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари учун Республика кўғирчоқ театрида «Алишер Навоий – ўзбек адабий тилининг асосчиси» шиори остида навоийхонлик кечаси ташкил этилди.

Маъруза тadbир Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан илгари сурилган беш ташаббусни кенг жорий этиш, хусусан, болаларни маданият ва санъатга қизиқтириш, улар ўртасида китобхонликни тарғиб қилиш ҳамда буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий таваллудининг 580 йиллигини нишонлаш мақсадида ўтказилди.

Унда навоийшунос олимлар, ёзувчи ва шоирларнинг Навоий ҳақидаги маърузалари тингланиб, болалар тайёрлаган сахна кўринишлари, таниқли санъаткорлар томонидан концерт дастури ҳамда спектакль намоиши этилди.

Бундан ташқари, болаларга ташкилотчиларнинг совғалари топширилди.

Шунингдек, шу куни Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоят прокуратуралари ҳамда Вояга етмаганлар ишлари бўйича ҳудудий идоралараро комиссиялар томонидан республиканинг барча ҳудудларида меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари учун навоийхонлик кечаси ташкиллаштирилди.

Келгусида болаларни қомил инсон қилиб тарбиялашга қаратилган кўплаб шундай тadbирлар ўтказилиши режалаштирилган.

ЁШЛАР БИЛАН МУЛОҚОТ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёшларга доир бешта муҳим ташаббуси, Ўзбекистон ёшлари форумида ва парламентга мурожаатида, Хавфсизлик кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида ҳамда Ватан ҳимоячиларига йўллаган табригида белгилаб берган вазифалар ижроси доирасида Бош прокурор ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори, генерал-майор Шухрат Узаков Тошкент вилоятининг Ангрен шаҳрида ёшлар билан мулоқот ўтказди.

Ҳарбий қисмда 200 дан ортиқ ёшлар ҳамда мактаб битирувчилари иштирокида ўтказилган тadbирда Ш.Узаков томонидан давлатимиз томонидан ёш авлодга кўрсатилаётган гамхўрлик, яратилган шароитлар, ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларининг кафолатлари ҳақида батафсил тушунтириш берилди.

Учрашувда ёшлар 45 та масала бўйича билдирган мурожаатнинг 6 таси сектор раҳбарлари, давлат ташкилотларининг мутахассислари билан биргаликда шу ернинг ўзида ҳал этилди, қолганлари назоратга олинган ҳолда мутасаддиларга йўналтирилди. Жумладан, ёшларнинг истагига кўра ҳарбий қисмда стол тенниси, минифутбол, волейбол ва баскетбол бўйича мусобақалар ўтказилди ва голиблар тақдирланди. Шунингдек, ёшлар жанговар қуролларни қисмларга ажратиб ва йнгиш машгулотларига жалб этилди.

Tadbir якунида ёшларга Амир Темури, Жалолиддин Мангуберди, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби буюк аждодларимиз ҳақидаги бадий китоблар тўхфа қилинди.

Tadbir давомида иштирокчилар ҳарбий қисмнинг кутубхонаси, спорт зали ва майдонларидан куннинг исталган вақтида фойдаланиши учун ёшларга яратилган шароитлар билан яқиндан танишишди.

Ишлаш истагидаги ёшларга шу куни Ангрен эркин иқтисодий зонаси дирекциясида ташкил этилган меҳнат ярмаркасида маълумоти ва мутахассислигига мос келадиган бўш иш ўринлари таклиф этилди.

Оттабек ХОЛБОВЕВ,
Тошкент ҳарбий прокурори

FAOLIYAT

ИШСИЗЛАР КАСБ-КОРЛИ, УЙСИЗЛАР БОШПАНАЛИ БҮЛДИ

Фарғона вилояти прокурори Улуғбек Қосимов раҳбарлигида фуқароларнинг муаммоларини ҳал этиш чоралари кўриляпти. Хусусан, 2-сектордаги аёлларнинг 28 нафари даволанишга юборилди, 90 нафарига ёрдам берилди. Қўқон ва Марғилон шаҳарлари, Учкўприк

туманида турмуш шароити оғир уч аёлнинг уйи прокурорлар ташаббуси билан таъмирланмоқда. Бувайда туманида малакали мутахассисларни жалб этган ҳолда психологик ёрдам кўрсатиш маркази фаолияти йўлга қўйилди.

Навбатдаги бевосита мулоқот 1 февраль куни бўлиб ўтди.

Фарғона вилояти прокуратураси органлари кўмагида 2021 йил бошидан буён 189 нафар ишсиз хотин-қизнинг бандлиги таъминланди. 178 нафари мономарказларда касбга ўқитилмоқда. Хусусан, фуқаро Г.Фозиловага Кува тумани Туркравот маҳалласидаги бўш бино ажратиб берилди. Tadbirkor аёл тивувчиликни йўлга қўйиши натижасида 30 киши ишли бўлди.

Данғара туманидаги чекка ҳудудлардан бири – Октепа маҳалласи аҳолисининг мурожаатлари тингланиб, муайян қисми шу ернинг ўзида ҳал этилди. Иккита камбағал оилага тивув машиналари топширилди. Уч нафар ногиронга аравача, икки нафарига сихатгоҳга бепул йўлланма ажратилди. Маҳалла гузариди таниқли санъаткорлар иштирокида ташкил этилган маънавий-маърифий тadbир барчага манзур бўлди. Шу куни маҳалла ёшларининг етти нафари «1+1» лойиҳаси доирасида тadbirkorларга бириктирилди. «Аёллар дафтари»га киритилган хотин-қизларнинг ўн нафари ишга жойлаштирилди.

Данғара тумани Октепа маҳалласидаги 46 та эски сим-ёғоч ўрнига янги бетон таъинлар ва трансформатор ўрнатилиши натижасида 300 дан зиёд хонадоннинг электр таъминоти яхшиланди. 20 та эҳтиёжманд оилага суюлтирилган газ баллонлари тарқатилди. Сув миносраси ва насоси ўрнатилиб, 4,4 км. қувур тортилиб, 205 та хонадонда яшовчи 800 дан зиёд фуқаро тоза сув билан таъминланди. Шунингдек, салкам 1 километр йўлга шағал ётқизилди.

Фуқаролар билан бевосита мулоқот ўтказилган куни уларга кўчма кутубхона ва дорихона хизмат қилди. Тиббий кўриқдан ўтқа-

зилган 47 нафар ҳомиладор аёлнинг 13 нафарига бепул дори-дармон берилди. Вилоят прокурори бошчилигида «темир дафтар»га киритилган Х.Назированинг оиласига моддий ёрдам кўрсатилди. Унинг уйи таъмирлаб берилдиган бўлди. Аёлга сихатгоҳга бепул йўлланма берилди. Қизи Ф.Назирова туман тиббиёт бирлашмасига ишга жойлаштирилди. Сўнг Чинобод маҳалласида яшовчи Ш.Қўчқорованинг хонадонига борилди. Унга уй қуриб бериш хусусида келишиб олинди.

Нодиржон ДЖАЛОЛОВ,
Фарғона вилояти прокурорининг катта ёрдамчиси

ҲАЁТБАХШ ВА ХАЛҚОНА

Ёшлар – бунёдкорлик салоҳиятига эга бебаҳо ресурс. Аммо мазкур қатлам юрт тақдирини ҳал қилувчи катта кучга айланиши учун давлат аввало уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаши, жамиятда муносиб ўрнини топишига шароит яратиши лозим.

Президентимизнинг 2021 йил 3 февралдаги фармони билан 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури тасдиқланди.

Алоҳида қайд этиш жоизки, дастурда режалаштирилган тадбирларни молиялаштиришга 29 трлн. 452 млрд. 700 млн. сўм ҳамда 2 млрд. 600 млн. 400 минг АҚШ доллари ва 57 млн. 500 минг евро миқдорда пул сарфланади.

Давлат дастури 273 банддан иборат. Унда нафақат ёшларни қўллаш, балки жамиятнинг барча жабҳаларини ривожлантириш масаласи акс этган.

Дастурда қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш йўналишида фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини кафолатлаш, суд тизимининг чинакам мустақиллигини таъминлаш, юридик ва ҳуқуқий хизматлар сифатини яхшилашга оид бир қатор чоралар белгиланганки, уларнинг барчаси «инсон манфаатлари ҳамма нарсадан усту» деган эзу ғояга хизмат қилади. Муҳим янгилеклардан бири шуки, 2021 йилда юртимизда бепул юридик ёрдам кўрсатиш тизими жорий этилади. Бу эса аҳолининг

ҳуқуқий хизматдан фойдаланиш имкониятини кенгайтиради.

Яна бир янгиллик, 15 йил давомида республикамизда доимий рўйхатда турган, лекин фуқаролиги бўлмаган шахсларни, агар истак билдиришса, Ўзбекистон фуқароси деб тан олишни назарда тутувчи қонун қабул қилинади.

Бундан ташқари, дастурда давлат бошқаруви органларининг фаолиятини такомиллаштириш, ўрта ва куйи бўғин раҳбарларининг иш самарадорлигини ошириш каби устувор йўналишлар белгиланган.

Бепул юридик ёрдам кўрсатиш тизими жорий этилади.

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, мамлакатимизда сўнгги тўрт йилда икки мингга яқин фармон ва қарор қабул қилинган бўлса, афсуски, уларнинг ижросида қўллаб оқсашлар кузатилаётти. Давлат дастуридан келиб чиқиб жорий йилда бу борада туб бурилиш ясалди. Яъни, дастурнинг 8-бандида янги тизим йўлга қўйилиши белгиланган бўлди.

Шунингдек, давлат дастурига асосан транспортларни мажбурий техник кўриқдан ўтказиш тизими соддалаштирилади. Эндиликда транспортларни экстерритори-

аллик принципи асосида республикамизнинг исталган ҳудудда мажбурий техник кўриқдан ўтказиш мумкин бўлади.

Дастурнинг учинчи йўналишида иқтисодиётда давлат улушини камайтириш ҳамда соҳа ва тармоқларга бозор тамойилларини кенг жорий этишга қаратилган вазифалар белгиланган. Энергия таъминотини яхшилаш мақса-

Тадбиркорлик кодекси қабул қилинади.

дида жорий йилда электр энергиясини ишлаб чиқариш ўтган йилга нисбатан 9 фоиз оширилади. Унинг импортини 18 фоиз ошириш чораси кўрилади. Табиий газ ишлаб чиқаришни эса 2020 йилга нисбатан 16 фоиз қўпайтириш белгиланган. Шу билан бирга, электр энергияси инфратузилмасини яхшилаш мақсадида 130 минг километрлик электр линиялари модернизация қилинади. 40 мингдан ортиқ трансформатор пунктлари босқичма-босқич янгиланади.

Дарвоқе, дастурда иқтисодиёт таянчи бўлган тадбиркорликни ривожлантириш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратилган. 2021 йилда Тадбиркорлик кодекси қабул қилинади. Бугун тадбиркорлик субъектлари амал қилиб келатган 5 мингдан ортиқ ҳужжат мавжуд. Бироқ улар фаолияти давомида мазкур ҳужжатлар билан боғлиқ турли муаммоларга дуч келмоқда. Мазкур кодекс тадбиркорларнинг оғирини енгил қилади. Яъни, эндиликда тадбиркорлар 5 мингта ҳужжатдан эмас, айнан битта кодексдан фойдаланади.

Булардан ташқари, Дастурга кўра ёшларни қўллаш, ижтимоий адолат тамойиллини таъминлаш мақсадида 2021/2022 ўқув йилидан бошлаб:

олий таълим муассасаларига кириш имтиҳонларида энг юқори балл тўплаган 200 киши учун Ўзбекистон Республикаси Президенти гранти жорий этилади;

олий таълим муассасаларида икки ва ундан ортиқ фарзанди шартнома асосида ўқийётган оилаларга таълим кредити бериш ва талаба ушбу кредитни таҳсилни тугатганидан сўнг қайтариши амалиёти йўлга қўйилади; олий таълимга ажратилмаган давлат грантлари сони 25 фоиз ҳамда эҳтиёжман оилалар фарзанди бўлган қизлар учун давлат грантлари сони 2 баравар оширилади;

хусусий олий таълим муассасаларида мутахассисларни тайёрлашга давлат гранти бериш тизими жорий этилади; академик таътил олишни истаган талабалар ўз ихтиёрига кўра академик таътил муддатига таълимнинг сиртки ва масофавий шаклига ўтказилиб (агар олий таълим муассасасида бундай таълим шакли бўлса), уларга узулуксиз мустақил таълим олиш имконияти яратилади;

илимий унвон ва даражаларни бериш ваколати 2021 йил 1 сентябрдан бошлаб республиканинг нуфузли олий таълим муассасаларининг илмий кенгашларига босқичма-босқич ўтказилади.

Йил дастуридан ўрин олган чораларнинг барчаси ҳаётий заруратдир. Уларни ўз вақтида ва тўлиқ бажариш эса юксак масъулият талаб этади.

Қомилоддин АНВАРОВ,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

NAZORAT

АДОЛАТ – ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИ

Қорақалпоғистон Республикаси фуқаролик ва жиноят ишлари бўйича судларига прокурорлар томонидан 2020 йилда 369,2 млн. сўмлик 32 та даъво аризаси киритилиб, барчаси қаноатлантирилган.

Жорий йил 12 январдаги «Суд қарорларини қайта кўриш институти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодексига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун билан мазкур кодекснинг 50-моддаси иккинчи қисми янги тахрирда баён этилди. Унга кўра прокурор фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда, шунингдек прокурорнинг аризасига кўра қўзғатилган ишлар бўйича фуқаролик ишнинг муҳокамасида иштирок этишга ҳақли. Прокурор бошқа шахсларнинг аризалари билан қўзғатилган ишнинг муҳокамасида ўз ташаббуси билан иштирок этиши мумкин эмас.

Қорақалпоғистонда даъво аризаларнинг кўрилишида прокурор иштироки тўлиқ таъминланди. Регресс тартибда судларга иккита даъво аризаси киритилиб, қаноатлантирилди. Жумладан, Хўжайли тумани прокурори туман тиббиёт бирлашмаси раҳбаридан регресс тартибда 9 млн. 770 минг сўм ундириш ҳақида

даъво аризаси берган. Фуқаролик ишлари бўйича Нукус туманларо судининг 2020 йил 30 июндаги ҳал қилув қарори билан ариза қаноатлантирилган.

Жиноят ишлари бўйича судга прокурорлар томонидан 13 та даъво аризаси киритилди ҳамда барчаси ижобий ҳал этилди. Масалан, фуқаро Ф.Савриев «Mercedes Benz» русумли юк машинасида Ғузор – Бухоро – Нукус – Бейнов йўлида ҳаракатланиб келатган «Нексия-2» русумли автомашинага бориб урилган. Бунинг натижасида фуқаро И.Айбергенов оғир жароҳат олган.

Жабрланувчига 41,8 млн. сўм моддий зарар етказилгани аниқланган, лекин айбланувчи зарарни қопламаган. Прокурорнинг моддий зарарни ундириш ҳақидаги даъво аризаси жиноят ишлари бўйича Қўнғирот тумани судида кўрилиб, етказилган зарар тўлиқ ундирилди.

Судларда кўрилган ишларда прокурорлар далилларни текшириш ва уларга баҳо беришда фаол катнашиб, қонуний ва адолатли қарор қабул қилинишига ҳисса қўшишди.

Жарас БАХИТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси бўлим бошлиғи

Сурхондарё вилояти прокуратураси томонидан фуқаролар, қамоққа олинганлар ҳамда маҳкумларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлатнинг қонун билан кўриқланадиган манфаатлари ҳимоя қилинмоқда.

Жумладан, 2020 йилда бу борада 8 та текшириш ўтказилди, ўрганишлар натижаси бўйича тегишли органларга тақдимнома киритилиб 126 кишининг бузилган ҳуқуқлари тикланишига эришилди.

Суд ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этишда қонунчилик ижроси устидан назорат бўлими томонидан ўтган даврда 353 та жисмоний ва юридик шахснинг мурожаати кўриб чиқилди. Улардан 199 таси қаноатлантирилди, 173 нафар шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Бўлим ташаббуси билан муассаса ҳамда тергов хибсхонаси томонидан маҳкумларга нисбатан инсонпарварлик актини қўллаш бўйича судларга тақдимнома киритилиши чоғида озодликка чиқарилаётган шахслар тўғрисидаги маълумотларни вилоят ИИБ пробация бўлимига тақдим этган ҳолда уларнинг пробация гуруҳларида рўйхатдан ўтганига қадар назоратсиз қолиб кетишининг олди олинаяпти.

Шунингдек, вилоят ИИБ пробация бўлими туман ва шаҳар гуруҳларининг фаолияти ҳам ўрганиб борилмоқда. Жумладан, ўтган йили Ангор, Шеробод, Қумқўрғон, Денов, Сарюсиё ва Узун туман ИИБ пробация гуруҳлари фаолияти ўрганилиб, озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларни ўтаётган маҳкумлар билан профилактик суҳбатлар ўтказилди. Бунда асосий эътибор уларнинг иш билан бандлигига қаратилди ва жойлардаги меҳнат органлари билан ҳамкорликда меҳнат ярмаркалари ташкил этилди.

Ботир БОЙМУРОВ,
Сурхондарё вилояти прокуратураси бўлим бошлиғи

8 февраль куни «Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги қонун қабул қилинди.

«БОРИ ЭЛГА ЯХШИЛИК ҚИЛҒИЛКИ, ШУНДИН ЯХШИ ЙЎҚ»

УМР КИТОБИ ЁХУД «ХАМСА» БИЛАН БЎЙЛАШГУЛИК АСАР

Давлат арбоби ва кўп вақти жангу жадалларда ўтган саркарда сифатида ижтимоий фаолиятининг энг қизгин даврида ҳам, шахсий ҳаёти ва давлати ниҳоятда мураккаб ва хатарли шароитда қолган чоғларида ҳам Бобур ижод қилишга вақт топа олган. Унинг улкан санъаткорлиги шундаки, кечинмаларини жиддий умумлашма даражасига кўтара олган ва натижада асарларида олға сурилган ғоялар умуминсоний қадриятлар даражасига чиққан. Унинг «Бобурнома»си жаҳон адабиёти ва манбашунослигидаги муҳим ва ноёб ёдгорлик, ўзбек адабиётида дастлабки насрий мемуар ва тарихий-илмий асардир. Бобур унда ўз-ўзини очикчасига муҳокама қилган, хатоларини рўй-рост ёзган.

«Бобурнома» билан танишиб чиққан Хондамир «Услубдаги нафис бир соддалик қаршида менинг юксак шоирона услубим ортқича бир тақаллуфдек туюлди. Мен аминманки, авлодларимиз бу шоҳ асарни Алишер Навоийнинг «Хамса»си каби эъзозлайди. Чунки шу вақтгача туркий тилда битилган энг улуғ шеърини асар «Хамса» бўлса, энг улуғ насрий асар менимча «Бобурнома» бўлгусидир» дея таърифлаган эди.

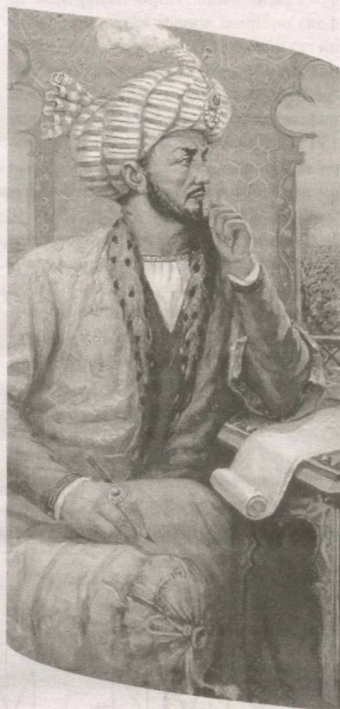
«Бобурнома»да 1494 йилдан 1530 йилларгача бўлган даврда Мовароуннахр, Хуросон, Эрон, Ҳиндистон ва Озарбайжон ҳамда бошқа ўлкалардаги тарихий-сиёсий воқеалар, жанглар тафсилоти йилма-йил ўз аниқлиги билан, ғоят қизиқарли, ибрат бўларли қилиб тасвирланган. Асарни ўқиган китобхон ўзини бевосита ўша воқеаларнинг иштирокчисидай ҳис этади.

Асар асосан уч қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисмида XV асрнинг иккинчи ярмида рўй берган воқеалар, яъни Бобурнинг Фарғона тахтига ўтириши (1494 йил июнь), аммо теурийлар давлатида авж олган тахт учун кураш оқибатида ўз улусидан маҳрум бўлиши, Самарқанд учун Шайбонийхонга қарши олиб борган жангу жадаллари (1497 – 1501 йиллар)нинг беҳуда кетиши ва ниҳоят тоғу тахтдан бутунлай ажраб, Ҳисор тоғи орқали 250 нафарга яқин навқари билан Афғонистонга юз тутиши (1504 йил) ҳақидаги воқеалар батафсил зикр қилинган. Иккинчи қисмида Бобурнинг Кобулга забт этиб, у ерда мустақил давлат тузгани (1508 йил), Эрон шоҳи Исмоил Сафавийнинг ҳарбий ёрдами билан Самарқандни яна ишғол қилгани (1511 йил), лекин шайбонийлардан енгилиб, Кобулга қайтгани ва Ҳиндистонга забт этишга ҳозирлик кўра бошлагани хусусидаги воқеалар баён этилган. Учинчи қисмида 1526 йилда Бобурнинг Деҳли султони Иброҳим Лўдийни мағлуб этиб, Ҳиндистонни босиб олгани ва бобурийлар давлатини барпо қилгани ҳақидаги воқеалар қаламга олинган.

БАТАФСИЛ ВА САМИМИЙ

«Бобурнома»да келтирилган барча маълумотлар самимиёлиги билан шу хусусдаги бошқа китоблардан тубдан фарқ қилади. Унда ўша даврнинг сиёсий воқеалари мукамал баён қилинар экан, ўз юрти – Фарғона вилоятининг сиёсий-иқтисодий аҳоли, унинг пойтахти Андижон шаҳри, Марказий Осиёнинг йирик шаҳарлари: Самарқанд, Бухоро, Қарши, Шахрисабз, Ўш, Урганч, Ҳаратеп, Термиз ва бошқа шаҳарлар ҳақида ниҳоятда нодир маълумотлар келтирилган. Асарда Кобул улусининг

йирик шаҳарлари Кобул, Ғазна ва улар ихтиёридаги кўпдан-кўп туманлар, вилоятлар ҳақидаги маълумотларини ҳам учратиш мумкин. Масалан, Самарқанд, Шахрисабз ва Қарши шаҳарлари ҳақида Бобур шундай дейди: «Рубъи маскунда Самарқандча латиф шаҳр камроқдур... Самарқанд шаҳри ажаб ораста шаҳредур, бу шаҳрда бир хусусияти борким, ўзга кам шаҳрда андоқ бўлмай. Ҳар хирфагарнинг бир бошқа бозори бор, бир-бирларига маълум эмастур, тавр расмедур. Ҳўб нонволиклари ва ошпазликлари бордур. Оламда яхши коғаз Самарқанддин чиқар. Жувози коғазлар суйи тамом

броқ ердур, баҳори ҳўб бўлур, экини ва қовуни яхши бўлур. Самарқандтин жануб саридур, бир нима ғарбақ мойил, ўн секкиз йиғоч йўлдур...» Мўғул истибдоди оқибатида «гўрхона» қабилида аталган шаҳарнинг аянчи тақдири мемуар муаллифи томонидан шундай ифодаланган.

Шунингдек, асар муаллифининг муайян тарихий воқеа ҳақида ҳамда ўзаро душманлик қилган теурийлар – Умаршайх, Султон Аҳмад, Султон Маҳмуд, Бойсунгур Мирзо, Султон Ҳусайн ва бошқаларнинг хулқ-атвори, табиати хусусида билдирган фикр-мулоҳазалари билан ҳам аҳамиятлидир. Унда ижти-

Заҳириддин Муҳаммад Бобур ўзбек мумтоз адабиётининг йирик вакили, ўрта аср Шарқ маданияти, адабиётида ўзига хос ўрин эгаллаган адиб, шоир, олим, тарихчи бўлиши билан бирга давлат арбоби ва моҳир саркарда ҳам эди. Бобур Ҳиндистонда бобурийлар сулоласига асос солиб, бу мамлакат тарихида номи давлат арбоби сифатида қолган бўлса, сержило ўзбек тилида ёзилган «Бобурнома» асари билан жаҳоннинг машҳур тарихнавис олимлари қаторидан ҳам жой олди.

Кониғилдин келадур. Кониғил Сиёҳоб ёқасидадурким, бу Қора сувни Оби Раҳмат ҳам дерлар.

Яна Кеш вилоятидур, Самарқанднинг жанубидадур, тўққуз йиғоч йўлдур. Самарқанд била Кеш орасида бир тоғ тушубтур, Итмак добини дерлар, сангтарошлик қилур тошларни тамом бу тоғдан элтарлар. Баҳорлар саҳроси ва шаҳри ва боми ва томи ҳўб сабз бўлур учун Шахрисабз ҳам дерлар. Теуербекнинг зоду буди Кешдин учун шаҳар ва пойтахт қилурига кўп сазъ ва эҳтимомлар қилди, олий иморатлар Кешта бино қилди. Ўзига девон ўлтурур учун бир улуғ пештоқ ва яна ўнг ёнида ва сўл ёнида тавочи беклари била девон беклари ўлтурур девон сўрар учун икки кичикроқ пештоқ қилибтур. Яна саврун эли ўлтурур учун бу девонхонанин ҳар зильида кичик-кичик тоқчалар қилибтур, мунча олий тоқ оламда кам нишон берурлар. Дерларким, Кисро тоқидин бу бийкирактур.

Яна Кешда мадраса ва мақбара қилибтур. Жаҳонгир мирзо ва яна баъзи авлодининг мақбири андадур. Чун Кешнинг қобилияти шаҳр бўлмоққа Самарқандча эмас эди, охири пойтахт учун Теуербек Самарқандни-ўқ ихтиёр қилди.

Яна Қарши вилоятидурким, Насаф ва Нахшаб ҳам дерлар, Қарши мўғулча оттур, гўрхонани мўғул тили била «қарши» дерлар. Ғолибо, бу от Чингизхон тасаллутидин сўнг бўлгундур. Камо-

моий-табиий фанлар, тарих, фалсафа, фикҳ, дин таълимоти, тилшунослик, география, табиатушунослик, маъданшунослик, деҳқончилик, боғдорчилик ва бошқа фанларга оид аниқ ва ҳанузгача ўз тарихий ва илмий аҳамиятини йўқотмаган маълумотлар, илмий асосланган хулосалар келтирилган.

САРКАРДАНИНГ СИНОАТИ

Асарда бевосита Бобурнинг ўзи лашкарбоши сифатида қатнашган бир неча катта-кичик жанг манзаралари, уларда йўл қўйган хатолари очик-ойдин ёзиб қолдирилган: «Мен Самарқанд олғанда ўн тўққуз ёшта эдим. Не кўп иш кўруб эдим, не тажриба бўлуб эди. Иккинчи буким, менин ғанимим Шайбоқхондек пуртажриба ва кўп иш кўрган ва улуғ ёшлик киши эди. Учинчи буким, бизга Самарқандтин ҳеч киши келмайдур эди. Агарчи шаҳр эли манга кўнгулук эди, вале Шайбоқхоннинг кўркунчидин ҳеч киши бу хаёлни қила олмас эди. Тўртинчи буким, менин ғанимим кўрғонда эди, ҳам кўрғонни олилди, ҳам ғанимини қочуролди. Бешинчи буким, бир мартаба Самарқанд қасдига келиб, ғанимга туйдуруб, иккинчи мартаба келганда Тенгри рост келтурди, Самарқанд фатҳ бўлди». Шунингдек, у китобда ўша даврдаги қўшин тузилиши, уруш олиб бориш, жанг усуллари, қамал ҳолатлари, қурол-яроғ турлари, кўрғонбузар қурилмалар ҳақида батафсил маълумот берган.

Бобурнинг ҳаёти ва адабий фаолияти Мовароуннахрда сиёсий ҳаёт ниҳоятда мураккаблашган, феодал гуруҳларнинг бошбошдоқлиги авжга чиққан ва теурийлар давлатининг инкнрози давом этаётган бир даврга тўғри келган эди. Бундай мураккабликлар инъикосини «Бобурнома»да кўрган бўлсақ, унинг шоир руҳиятида қандай ақс этганини шеърю ғазалларида кўраимиз. Мовароуннахрни бирлаштиришга уринишлар натижа бермагач, руҳан қийналган, амалдорларнинг хиёнатлари таъсирида умидсизликка тушган кезлардаги кайфияти Бобурнинг шеърларида ақс этган.

Халқда «Ота рози – худо рози» деган гап бор. «Бобурнома»да теурийлар салтанати инкнрозга юз тутишининг асосий сабабларидан бири ичкиликка, маишатпарастликка берилиш, ноиттифоқлик, оқибатсизлик, отани ота, фарзандни фарзанд ўрнида кўрмаслик сингари ғайриахлоқий ҳаракатлар эканлигини муаллиф надомат билан таъкидлайди. Дарҳақиқат, дунёга келишига сабабчи бўлган отани ҳурмат қилиш, унинг фармонбардори бўлиш ҳар бир фарзанднинг муқаддас бурчи ҳисобланади. Бу бурчни бажармаган фарзанд рўшнолик кўрмаслиги муқаррар. Шу ўринда муаллиф Мирзо Улуғбекнинг тўнғич ўғли Абдулатифнинг тоғу тахт таллашиб отасини ўлдиртирганини ва оқибатда ўзи олти ойдан зиёд тахтда ўтиролмаганини қоралайди. Ёки Ҳусайн Бойқаро ўз севиikli набираси Мўмин Мирзонинг қатл этилиши ҳақидаги ҳукмга мастликда, ғофилликда қўл қўйиб бергани қораланади.

«ЮЗ ОҲ...»

«Бобурнома»ни варақларканмиз, кўз олдимиздан Марказий Осиё, Афғонистон ва Ҳиндистон халқларига хос бўлган фазилат ва нуқсонлар, улар тафаккур оламининг кенглиги ва мураккаблиги билан бирга, ўша даврдаги ҳаёт қийинчиликлари, хуллас, Бобур давлатидаги сиёсий ва ижтимоий ҳаётнинг тўлиқ манзараси намоён бўлади. Унда келтирилган маълумотлар Мирхонд, Хондамир, Муҳаммад Солиҳ, Биноий, Муҳаммад Ҳайдар ва бошқа тарихчиларнинг асарларида бу даражада аниқ ва мукамал ёритилган эмас.

Неча ўз йилликлар оша оила ва никоҳ муқаддаслиги, ота ва фарзанд муносабатидаги юксак ахлоқий тушунчалар, ўзаро меҳр-оқибат, инсоний фазилатлар ҳақида куйиб-ёниб ёзилган саҳифалар шоҳ ва шоир Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг умр китоби бўлмиш «Бобурнома»сини ич-ичдан нурантириб, унга ҳарорат бағишлаб турдим. Ёш авлод шу нурга интиломоғи, унинг ҳароратидан баҳраманд бўлмоққа шошилмоғи лозим.

Мана бу рубоийдаги ўтли мисралар моҳиятига бир боқинг:

Туз оҳ, Заҳириддин Муҳаммад Бобур,
Юз оҳ, Заҳириддин Муҳаммад Бобур,
Сарриштаи айшдин кўнгилни зинҳор
Уз оҳ, Заҳириддин Муҳаммад Бобур...

«Ё раб, нетайини, бу не юз қаролиқ бўлди» дея ўз тақдирдан ўқинган улуғ, бетакрор даражада самимий шоир, ҳаёти зиддиятларга тўла кечган озорда инсон Заҳириддин Муҳаммад Бобур аслида неча минг йиллик авлодлар олдида юзини минг чандон ёруғ ҳисоблашга қодир улуғ мерос қолдирди...

Норбўта ҒОЗИЕВ,
"Huquq"

СИФАТЛИ ТЕРГОВ ОДИЛЛИК ГАРОВИДИР

Шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоялаш, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилиш – адолатни таъминлайдиган омиллардан. Қолаверса, тўлиқ ва ҳолисона тергов жиноят содир этган шахсга адолатли жазо беришни таъминлаб, айби бўлмаган кишиларни жавобгарликдан озод ҳам этади.

Шу боис сўнгги йилларда мамлакатимизда суриштирув ва дастлабки терговни амалга оширишда фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари устунлигига риоа қилинмоқда. Бу эса одамларнинг суд-ҳуқуқ тизимига ишончини мустаҳкамлаб, узоқ йиллар давомида шакланган нотўғри қарашларни бартараф этаётир.

Прокуратура органларида тергов сифатини оширишга қаратилган ишлар ҳам давом этмоқда. Дастлабки суриштирув ва терговга оид амалдаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар базаси тўлиқ йўқламадан ўтказилиши, уларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиши, шунингдек янги қонун ҳужжатлари лойиҳаларини тайёрлашга жиддий эътибор қаратилиши бу борадаги энг муҳим қадамлар бўлди.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси ва Бош прокурор топшириғи билан дастлабки терговни такомиллаштириш мақсадида суриштирув ва тергов органларининг фаолияти танқидий ўрганилди. Ўрганишлар натижасига кўра 2020 йилнинг 10 августига Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Суд-тергов фаолиятида шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш

Бундан ташқари, фармонга асосан тўртта қонун ва битта фармон лойиҳаси тайёрланди. Хусусан:

– «Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ҳамда Жиноят-процессуал кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги;

– «Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги;

– «Суд-тергов фаолиятида шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш қафолатларини янада кучайтириш бўйича чора-тадбирлар қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги;

– терговга қадар текширув ўтказиш тартибини белгилаш юзасидан «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳалари;

– «Тергов ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ҳамда малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғриси-

нинг 496 та, идоралараро комиссияларнинг 10 та йиғилишида муҳокама қилиниб, қуйи прокуратураларга 450 дан ортиқ ёрдан кўрсатилди. Кўрилган чоралар натижасида прокуратура органларида тергов қилинган ишларнинг судларда реабилитация асосларига кўра тугатилиши ва қўшимча процессуал ҳаракатларни ўтказиш учун ЖПКнинг 416 – 417-моддалари тартибида ажрим чиқариш ҳолатлари камайишига эришилди. Хусусан,

терговга тўхтатилган 20 мингдан ортиқ жиноят иши «Электрон жиноий-ҳуқуқий статистика» ягона ахборот тизимига киритилди. Бунинг натижасида шахснинг жавобгарликка тортиш муддати ўтиб кетган ва узоқ йиллардан буён қолдиқ бўлиб келаётган 1500 дан ортиқ жиноят иши туга-

Прокурор-криминалистлар 79 та предметдан иборат «тергов чемодани» билан таъминланди.

тилди. Бу каби ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида шахснинг жавобгарликка тортиш муддати ўтганини автомат тарзда ҳисоблаш ва бу ҳақда суриштирувчи, терговчи ҳамда назоратга масъул шахсларни реал вақт режимда хабардор қилиш имконияти яратилди.

Юқорида қайд этилган фармон ижроси доирасида Бош прокуратура, Ички ишлар вазирлиги, Давлат хавфсизлик хизмати, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Мудоффа вазирлиги, Давлат бошқона қўмитаси ва Миллий гвардиянинг 2020 йил 2 ноябрдаги қўшма қарори билан «Жиноят ва ҳодисаларга оид ариза, хабар ва бошқа маълумотларни қабул қилиш, рўйхатга олиш ва кўриб чиқиш тартиби тўғрисида»ги низом тасдиқланди. Қўшма қарорга мувофиқ Бош прокуратуранинг дастурий модулига терговга қадар текширувни амалга оширувчи барча органлар улашиб, унинг синов версияси ишга туширилди. Шунингдек, 2021 йилнинг 1 июлдан жиноятга оид ариза, хабар ва бошқа маълумотларни рўйхатга олишнинг қоғоз шаклидан воз кечилиши ҳамда улар фақатгина электрон тизим орқали рўйхатга олиниши белгиланди.

Жиноятчиликка қарши курашиш, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси, хусусан, қотиллик жинояти содир этилишининг олдини олиш, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш мақсадида Бош прокуратура ва Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси ўртасида «Бир жиноят

изидан» кўрсатувининг режаси тасдиқланди. Ушбу режага мувофиқ ҳамкорликда тайёрланган туркум кўрсатувлар ҳар ойда намойиш этиб келинмоқда. Терговчиларни видеокамера, диктофон, веб-камера ва бошқа замонавий криминалистик техникалар билан таъминлашга жиддий эътибор қаратилди. Мавжуд техникалар йўқламадан ўтказилиб, уларни таъминлаш чоралари кўрилди, жойларда прокурор-криминалистлар 79 та предметдан иборат «тергов чемодани» билан таъминланди.

Худудий прокуратураларда махсус автомобиллар базасидagi кўчма криминалистик лабораториялар замонавий техникалар билан жиҳозланиб, шай ҳолатга келтирилди.

Терговчиларининг малакасини ошириш, уларга тергов амалиётини чуқур ўргатиш чораларини кўриш бўйича Бош прокуратура академияси билан ҳамкорликда электрон қўлланмалар тайёрланиб, жойларга юборилди. Шу билан бирга 2020 йилда тергов соҳаси бўйича 500 дан ортиқ ходим ўқитилиб, малакаси оширилди. Бу каби чоралар тергов сифатини оширишга ҳамда инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлашга хизмат қилади.

Алишер ИМОМНАЗАРОВ,
Бош прокуратура бошқарма бошлиғи

2020 йилда судлар томонидан оқлов ҳукми чиқарилиши 2019 йилга нисбатан 13 фоиз камайган. Шунингдек, жиноят ишлари бўйича қўшимча процессуал ҳаракатларни ўтказиш ҳақида ажрим чиқарилиши қарийб 25 фоиз, шахсларни тергов даврида ноқонуний жиноий жавобгарликка тортиш эса анча (54 фоиз) камайишига эришилган. Прокуратура органлари терговидан норози бўлиб қилинган мурожаатлар қарийб 5 мингтага камайган.

Тергов сифатини белгилаб берувчи асосий йўналишлардан бири бўлган процессуал қарорлар қабул қилишга алоҳида аҳамият қаратилди. Ўтган йилларда терговга тўхтатилган жиноят ишлари хатловдан ўтказилиб,

Жорий йилнинг 1 июлидан жиноятга оид аризалар электрон тизим орқали рўйхатга олинади.

қафолатларини янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони қабул қилинди. Фармон талабларидан келиб чиқиб, Бош прокурорнинг 2020 йил 28 сентябрдаги буйруғи билан прокуратура органлари тизимига 17 та прокурор-криминалист штаги жорий қилинди. Мазкур лавозимларга тергов фаолиятида қатта тажрибага эга бўлган салоҳиятли ходимлар тайинланди.

да»ги фармон лойиҳаси ишлар чикилди.

2020 йилда тергов фаолияти мунтазам таҳлил қилиб берилди. Бу эса тергов сифатини оширишга замин яратди. Жиноятчилик ва тергов масалалари бўйича қуйи прокуратураларга 57 та кўрсатма, 109 та топшириқ, 99 та йўналтирувчи хат, 194 та танбех хати юборилди.

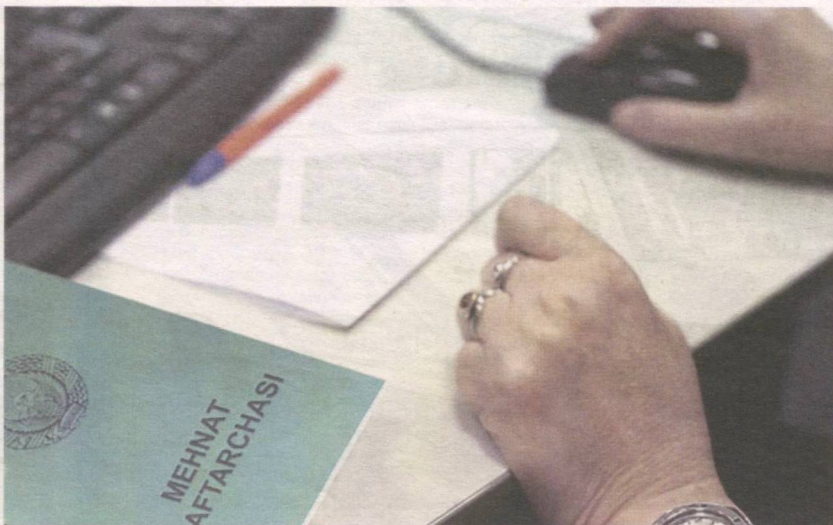
Қайд этилган масалалар мувофиқлаштирувчи кенгашлар-

Панжоб провинцияси губернатори Муҳаммад Сарвар бошчилигидаги Покистон Ислом Республикаси делегацияси 5-8 февраль кунлари амалий таширф билан Наманган вилоятида бўлди.

ПЕНСИЯГА ОИД ЯНГИЛИКЛАР

САРСОНГАРЧИЛИКЛАРГА БАРҲАМ БЕРИЛАДИ

Умр – оқар дарё...
Буни қаранги,
кечагина беш-олти
яшар тенгқурларим
қатори кўча
чангитиб юрган
эдим, бугун эса
пенсия ёшига ҳам
етиб қолибман.

Бу ҳам майли, ҳар гал ёши каттароқ танишлар, ҳамкасблардан пенсияга чиқишдаги муаммолар, яъни аввал ишлаган жойларидан ҳужжатлар йиғиб келишдаги кийинчиликлар ҳақида эшитганимда бу гапларга аҳамият бермаганим. Аммо ҳисобчимиз маълумотлар базасидан 1978 йилдан 1995 йилгача ишлаган жойларим ҳақидаги маълумотларни топа олмаётганини айтганида, очиги, бошим котиб қолди. «Энди камина ҳам эшикма-эшик тентираб, ҳужжат йиғар эканман-да!» деб турганимда, пенсия таъминоти масаласида янгилик, яхши хабарлар бўлиши ҳақида гаплар тарқалди. Ўтган ҳафтада эса Президентимизнинг жорий йилги давлат дастурига оид фармони билан қатор соҳалар каби пенсия таъминоти ҳам ўзгартирилди.

Пенсия тизимида жорий қилинаётган янги тартиблар, имтиёз ва қулайликлар ҳақида маълумот олиш учун Бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси ижро этувчи апаратининг Пенсия ҳисоблаш услубини мувофиқлаштириш бўлими бош мутахассиси **Даврон ПОЗИЛОВ** билан боғландик.

– Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 3 февралдаги «2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Хара-

катлар стратегиясини “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли санолатлигини мустаҳкамлаш йили” да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида»ги фармони билан давлат дастури тасдиқланди.

Фармонда пандемия шароитида тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш чораларини давом эттириш, ёшларни қўллаб-қувватлаш, аҳолининг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш, ижтимоий адолатни таъминлаш, талаб юқори бўлган касблар бўйича иқтидорли мутахассисларни нуфузли хорижий таълим муассасаларида тайёрлаш каби вазифаларни амалга ошириш белгиланган.

Биргина пенсия тайинлашни олаётган бўлсак, фуқароларга қулайлик яратиш мақсадида бир қатор тартиблар белгиланмоқда. Таъкидлаш лозим, пенсия таъминоти тизими меҳнатга лаёқатсиз ва камбағал фуқароларнинг турмушини яхшилашга қаратил-

ган иқтисодий, ҳуқуқий, ижтимоий ва ташкилий чора-тадбирлар амалга оширилишини назарда тутлади. Шу маънода, фармоннинг 10-бандига асосан пенсиялар тайинлаш ва тўлашда 2021 йил 1 июндан бошлаб қуйидаги тартиб жорий қилинади:

пенсияларни тайинлашда шахснинг иш ҳақи ва меҳнат стажини тўғрисидаги маълумотларнинг электрон базаси юритилмаган давр – 2005 йилдан аввалги йиллар учун иш стажини шахснинг меҳнат дафтаридаги ёзувлар асосида ҳеч қандай тасдиқловчи ҳужжатлар талаб этилмайдиган ҳисобланади; пенсия ҳисоблашда иш стажини ҳисоблаш учун пенсия тайинлашни сўраб мурожаат қилган шахснинг 2005 йилгача бўлган меҳнат стажини тасдиқлайдиган қўшимча ҳужжатларни

(давлат архивидан олинмаган маълумотнома, тегишли вазирлик ва идоралардан олинган ишга киргани, ишдан бўлигани ҳақидаги буйруқлар ва бошқа ҳужжатлар) талаб қилиш тартиби бекор қилинади; уч йил ва ундан аввал тайинланган, қайта ҳисобланган пенсия ва нафақаларни текшириш ҳақида улар бўйича аниқланган ортқича тўловни ундириш бекор қилинади; ишловчиларга ишламайдиган турмуш ўртоғи келгусида пенсия таъминотига эга бўлиши учун ўз даромадидан иккунчи равишда ҳар ойда ижтимоий солиқ тўлаш ҳуқуқи берилади.

Пенсия ва нафақалар фуқаронинг хоҳишига қўра рўйхатга олинган доимий яшаш ёки

вақтинча турган жойи бўйича тайинланади ва тўланади. Бу билан фуқароларимизга бир қанча қулайликлар яратилади. Жумладан, фуқаро вилоятда доимий яшаётган (прописка), бироқ Тошкент шаҳрида вақтинча рўйхатдан ўтган бўлса пенсия тайинлаш ёки тўлаш учун вилоятга бориш билан боғлиқ оворагарчилиги бартараф этилади.

Пенсия ва нафақаларни нақд пулсиз шаклда олиш учун аризалар фуқаролар томонидан Молия вазирлиги ҳузуридаги Бюджетдан ташқари пенсия жамғармасининг бўлимига мурожаат қилмаган ҳолда, тижорат банклари филиалларида пластик карта очиб жараёнида ёки банк мобил иловалари орқали электрон шаклда расмийлаштирилади.

Фуқароларнинг пенсияга бўлган ҳуқуқи йўқолганини вазирилик ва идоралар тақдим этилган электрон маълумотлар асосида аниқлаш орқали тўловларни нақд пулсиз олувчилар учун ҳар олти ойда пенсия жамғармасининг бўлимига келиш ёки жойига чиққан ҳолда мониторинг ўтказиш мажбурияти бекор қилинади. Бу билан ҳар ойда 192-200 миңдан ортқик фуқаро оворагарчилигининг олди олинади.

Фармоннинг 11-бандига қўра пенсия ва нафақалар тўғри тайинланиши ҳамда тўланиши бўйича текширишлар натижасида 2021 йил 1 февралгача аниқланган ортқича тўлов қарзи ҳисобдан қисқарилади.

Хулоса қилиб айтганда, дастурда белгиланган бу каби қулайликлар аҳоли сарсон бўлишининг олдини олишга, давлатдан розилик ҳиссини оширишга хизмат қилади.

Гофуржон АЛИМОВ
тайёрлади

Вилоят прокуратураси, ҳокимлиги, ички ишлар, соғлиқни сақлаш бошқармалари ёлғиз яшовчиларга ижтимоий хизматлар кўрсатиш ҳамда мухтожлар протез-ортопедик буюмлар ва реабилитация воситалари билан қандай таъминланётганини ўрганиш тўғрисида қўшма қарор

қабул қилишди. Бунинг учун махсус гуруҳлар тузилди.

Ушбу ҳужжат асосида вилоятда рўйхатга олинган 1747 нафар ҳамда ўрганишда аниқланган 76 нафар, жами 1823 нафар ёлғиз яшовчи фуқаронинг шароити, таъминоти, соғлиғи, уларга қандай ижти-

КЕКСАЛИК ГАШТИНИ СУРИШСИН!

Самарқанд вилояти прокуратураси органлари томонидан «Кексалар, ногиронлар ва аҳолининг бошқа ижтимоий эҳтиёжманд тоифалари учун ижтимоий хизматлар тўғрисида»ги қонун ҳамда соҳага оид меъёрий ҳужжатлар ижроси юзасидан муайян ишлар амалга оширилмоқда.

мий хизматлар кўрсатилаётгани ҳамда қандай протез-ортопедик буюмлар ва реабилитация воситалари билан таъминлангани тўлиқ ўрганиб чиқилди.

Текширув натижасига қўра ёлғиз инсонларнинг 452 нафари чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказилди, врач рецетпи асосида 602 нафарига дори-дармон ва тиббий материаллар етказиб берилди. Даволанишга мухтож бўлган 59 кишининг стационар, амбулатор ва уй шароитида даволаниши ташкиллаштирилди.

Шу билан бирга, тадбир довомида 52 нафар ёлғиз фуқаронинг турар жойига ҳужжати бўлмагани сабабли кадастр ҳужжатлари расмийлаштирилди. 67 нафарнинг уйини таъмирлаш чораси кўрилди. 21 нафарининг электр, табиий газ, солиқ ва алоқа хизмати бўйича қарзлари тўланамида, 274 нафар ёлғиз фуқарога бошқа турдаги ёрдам кўрсатилди.

Уқун БУТУНОВ,
Самарқанд вилояти прокуратураси бўлим бошлиғи

Хотини болалари билан бемалол телевизор томоша қилиб ўтирган экан. Усмон уларга қўшилиб бир муддат экранга термулиб турди. «Шайтанат» сериали намойиш этилаётганди. Ҳаёл умониға фарқ бўлганидан шунча тиклиса-да, экранда бўлаётган воқеаларга тушунмади.

Сўнг хотинини чақирди:

– Бу ёққа қара, Гулноза...

– Тинчликми? – хотини ёқинқирамай ўрнидан кўзгалди.

– Анави ёғоч стулниям кўтариб бу ёққа юр...

Усмон индамай ҳовлининг бир бурчагидаги ҳали тўлиқ таъмирланмаган хонага кириб кетди. Ортидан стул кўтарган хотини кирди. Усмон унга стулга ўтиришни буюрди. Сўнг Гулнозанинг қўл-оёқларини арқон ва рўмол билан стулга чандиб боғлай бошлади.

– Тинчликми, отаси? Биринчи апрелга ҳазиллашайсизми ё? – деди хотини кулиб.

«Биринчи апрель? Ҳазил? Э, бугун биринчи апрель экан-да? Аммо ҳазил сиғадими шу топда кўнгилга? Ўз ёғимга ўзим қовурилиб ўтирибман-ку?! Бу шум тақдирнинг ўзи устимдан шунча кулгани етмайди?!». Усмон ўйлаганларини сиртига чиқармасдан ишини якунлади. Сўнгги тугунни ҳам маҳкам қилиб боғлагач, бошқа стул олиб келиб, хотинининг қаршисига ўтирди.

«Бугун барчасига жавоб беради бу маккора хотин. Ҳа, ҳаммаси учун жавоб берадиган пайт келди. Шунча йилдан бери юрагини қуртдай кемириб келаётган шубҳа-гумонларга жавоб беради у... Кўчада, давраларда оғайнилар гоҳ пинхона, гоҳ ошқора устимдан кулганида чеккан алам ва изтиробларим учун жавоб беради. Қайта-қайта кечирганимдан кейин ҳам тўғри йўлга қирмагани, тўрт боланинг онаси бўла туриб биронинг тўшагида ётгани, устига-устак ўша ўйнашлари сабабли рўзгорини қарз ботқоғига ботиргани учун...».

Усмон алам ва ғазабдан титраганича қўл-оёғи боғлиқ хотинини ўзича «суд қилиш»ни бошлади...

***

Усмон Гулноза билан 2004 йилда турмуш қурган эди. Йиллар давомида икки киз, икки ўғилли бўлишди. 2010 йилда алоҳида ҳовли қилиб, кўчиб чиқашди.

2014 йилда ишлаб, тиркичилик қилиш мақсадида турмуш ўртоғи ва болаларини олиб Тошкент шаҳрига кетди. У ерда ижарага уй олиб яшай бошлашди. Турли қурилиш объектларида ишлади.

Бир куни тушлик пайти Равшан деган йигит билан танишиб қолди. Анча киришимли кўринган бу йигит ўзининг Шаҳрисабдан эканини айтиб, юртдошлик хурмати бирга ишлашни таклиф этди. Усмон у билан телефон рақамларини алмашди. Сўнг тез-тез бирга улфатчилик қиладиган бўлди. Бу орада оёғи жароҳатланиб, уйда ётиб қолганида ҳам уни энг кўп йўқлайдиган ғамхўри шу Равшан бўлди.

Оёғидаги гипсини олдиргач, Усмон Бўстонлик туманига ишга кетди. Ўша ерда ётиб ишлаш бошлади.

Бу орада кечки вақт Равшан кўнгирак қилиб, қачон уйга келишини сўрайдиган одат чиқарди. 2015 йилнинг январь ойида Усмон оиласини Шаҳрисаб шаҳрига кўчириб олиб келиб, ўзи Тошкентга қайтиб кетди.

Ўша йили турмуш ўртоғи ва кичик ўғлини Қозғистоннинг Кустанай шаҳрига олиб кетиб, ишлади. Шу ерда икки ой яшаганларидан сўнг турмуш ўртоғи

ва ўғлини қишлоғига жўнатиб юбориб, ўзи ишини давом эттирди.

2018 йилнинг охирида Гулноза бозорга чиқиб ишлашни, синглиси Дилором ҳам бозорга чиқиб келишини айтиб, ундан рухсат сўради. Усмон синглисига бу ҳақида маслаҳат солди. Дилором ёнидан жой қилиб беришини айтди. Шундан сўнг Гулноза бозорда савдо қила бошлади.

Бу орада Усмон оғайниларидан хотинининг хулқи ҳақида турли гап-сўзларни эшита бошлади. Бир тўйда синфдошларидан бири маст бўлиб унинг устидан ошқора кулди. Бироқ Усмон бу гапларни ғийбат деб билиб, эътибор қилмади.

остидан топиб олиб, у билан тортишиб қолганини айтди. Шу куни акаси Анвар билан гаплашганида у «Хотининг Зарина опа исми “процентчи” аёлдан фозизга пул олган экан, ўша пулини сўраб келибди, 1 млн. 200 минг сўм қарзи бор экан» деди.

Усмон уйга келиб, Гулнозани қистовга олди:

– Яна кимдан қанча қарзинг бор?

– Бир кишидан 400 минг сўм қарзим бор, – деди Гулноза ерга қараб... Сўнг қолганларини ҳам тан олишга мажбур бўлди.

Усмоннинг жаҳли чиқиб, Яққабда яшовчи қайниси Дилмуродга кўнгирак қилиб, опасини олиб кетишини айтди.

рига чиққанида, хотинини чиқинди тўқадиган жойда кўриб, хайрон бўлди. «Мусор тўққани чиқувдим» деб баҳона қилди у.

Кейинги сафар ярим тунда уйғонганида хотинининг оғир болга кўтариб юрганини кўрди. Ундан «Нима қилаясан?» деб сўраганида «Уйни йиғиштиряпман» деб жавоб берди. Усмон хайрон бўлди-ю, яна жойига ётди... Аммо тонгача кўзи илинмади...

Эртаси куни 1 апрель эди. Ҳазил кўнгилига сиғмасди. У шу куни хотинини стулга банди қилиб, сўроқ қилишга киришди. Ва ўзича ҳукм чиқариб, унинг бўйнига сиртмоқ ташлади...

***

Жинойт ишлари бўйича Қашқадарё вилояти судида Усмон Қудратовнинг жинойт иши кўрилди.

Қайд этилишича, Усмон Қудратов 1974 йилда туғилган. Маълумоти ўрта, ишламайди. Илгари судланмаган. Оилали, тўрт фарзанди бор. Тошкент вилояти Қибрай туманида рўйхатда туриб, Шаҳрисаб туманида яшаб келган.

Ўша куни Усмон Гулнозани қўлидаги аркон билан бўйга ўлдирган...

SUD OCHERKI

ШУБҲА ВА РАШК СИРТМОҒИДА

Гулноза ҳали уни, ҳали буни баҳона қилиб Усмондан тез-тез пул сўрай бошлади.

– Сен бозорда ишлайсан-ку, шунча пулни нима қилаясан? – дея хайрон бўларди Усмон.

Хотини эса уни «Ўғлимизнинг суннат тўйига йиғаяпман» дея тинчлантирарди. Шундан кейин Усмон хотинидан нима учун пул кераклигини ҳам сўрамай қўйди.

2020 йилнинг бошида синглиси Дилором қизиқ гап айтиб қолди:

– Янгам бир эркакка доллар бериб юборди, сиз берганмидингиз, у одамни мен танимадим...

Усмон бу хусусда хотинидан сурширтди.

– Бир кишидан сотиш учун мева-чева олган эдим, шунинг пулини бердим, – деди Гулноза бамайлихотир.

Шундан кейин Дилором негадир унга сирли қараб қўйиб, минг бир истихолола билан:

– Ака, кечирасизу... Хотинингиз бозорга чикмай қўя қолсин... – деди.

Ўшанда Усмон ундан нима сабабдан бундай деганини сўраганида Дилором нотаниш аёл сумкасини хотинининг столи

***

Гулноза бир ойча ота-онасининг уйида яшади. Бу орада Усмон уйининг ҳужжатларини излаб, топа олмади. Турмуш ўртоғи уйининг ҳужжатларини гаровга қўйиб, фозизга пул олган бўлиши мумкинлигини ўйлаб, қайночасининг уйига борди. Гулнозадан «уйга борсам, ҳужжатларни топиб бераман» деган жавобни эшитди. Усмон ундан бошқа қарзлари хусусида сурширтганида ҳуши бошидан учғудай бўлди. Бошини чангаллаб ўтириб қолди. Гулнозанинг айтишича, бозордаги савдоси давомида шерикларидан нақд 20 миллион сўм қарздор бўлиб қолган эмиш... Усмоннинг хафсаласи пир бўлиб яна ортига қайтди. Бироқ орага синфдош дўстлари тушгач, хотинини яна уйига олиб келди. Қарзларини эса қайниси тўлашди.

«Мен ҳамма нарсани тушундим, энди кўзим очилди, бошим деворга тегди» дея тава-тазарру қилди Гулноза...

Бироқ хотини уйга келганидан сўнг ҳам ўзини шубҳали тутта бошлади. Бир куни ярим кечаси уйғониб кетиб, Гулнозанинг ўрнида йўқлигини кўрди. Жойидан туриб, дарвозадан ташка-

Унча ўрталарида қандай савол-жавоб бўлиб ўтгани фақат ўзларига аён. Марҳумлар хусусида ёмон гапириб бўлмайди. Бироқ судланувчи судда Гулноза ўлими олдида қилган барча хиёнатларини ўғли Ҳумоюннинг олдида тан олганини қайд этди. Ўғли ҳам унинг сўзларини тасдиқлади...

***

Суд ҳукм қилди. Жиноят кодексига асосан Усмон Қудратовга 15 йилу 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Ҳа, турмуш сўқмоқлари ўта чигал, мураккаб... Баъзан жаҳл, баъзан хиёнат, баъзан шубҳа ва гумонлар инсонни жиноятга етаклар экан.

Нима бўлганида ҳам энди бир оиланинг бекаси бу оламда йўқ. Унинг ўлимига сабабчи бўлган эри эса қамоқда. Тўрт фарзанд отасиз, онасиз ўсишга маҳкум...

Убайдулла САЪДУЛЛАЕВ,
Қашқадарё вилояти прокурорининг
уринбосари

ЗИММАМИЗДАГИ ВАЗИФАЛАР

ЖИНОЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ОРҚАЛИ ИЖОБИЙ НАТИЖАЛАРГА ЭРИШИШДИР

Жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида маълумот олиш учун Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш Департаментининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси бошлиғи **Азамат Юлдашов**га мурожаат қилдик.

— **Азамат Алламбергенович, аввало бошқарманинг барчамиз учун синовли кечан 2020 йилдаги фаолияти ҳақида гапириб берсангиз.**

— Ўтган йили бутун дунё бўйлаб тарқалган коронавирус балоиси мамлакатимизга ҳам жуда катта ташвиш келтирди. Аммо аҳоли саломатлиги ва хавфсизлигини таъминлашга қаратилган қатор ҳужжатлар қабул қилиниб, касалликнинг чекинишига эришилди.

Карантин жорий этилди. Давлат ва ҳуқуқ-тартибот идоралари карантин чораларига амал қилган ҳолда аҳолини озиқ-овқат ва дори-дормон билан таъминлаш чораларини кўрди. Департамент органлари ходимлари ҳам иқтисодий жиноятларга қарши курашишда янгича куч ва шижоат билан меҳнат қилишди.

Бу борада қилинган ишлар ҳақида гапираётган эканмиз, ўтган йили департамент органлари томонидан иқтисодиёт, солиқ ва валютага оид қонунбузилишлар юзасидан 167 та жиноят ва 266 та маъмурий ҳуқуқбузарлик фош этилганлигини таъкидлаш лозим.

— **Сиз айтган ҳолатларда тadbirkorларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига қанчалик даражада эътибор қаратилди?**

— Мамлакатимиз иқтисодиётининг негизи ҳисобланган тadbirkorликни кўллаб-қувватлаш соҳа вакиллари ортиқча тўсиқларсиз фаолият кўрсатишига замин яратди. Шу боис ҳам биз бу борада қонуний ишлаётган тadbirkorларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини таъминлашга алоҳида эътибор қаратдик. Қонун талаблари асосида ишлаётган тadbirkorларнинг фаолиятига тўсиқ бўлаётган омилларни аниқлаш ва бартараф этиш чораларини кўрдик.

Хусусан, бу борада ўтказилган тadbirkorлар натижасида 41 та ҳолатда яширинча ишлаётган шахсларнинг қонунга зид ҳаракатлари фош этилди. Шундан 5 та ҳолат юзасидан жиноят иши кўзгатилиди, 36 таси юзасидан маъмурий иш юритилди. Масалан, фуқаро К.Машарипов кўлаб-қўлаб усулда тайёрланган 42 млн. 300 минг сўмлик 2986 шиша алкоғоли ичимликларни М.Қиличовга қонунга хилоф равишда 4600 АҚШ долларига сотган вақтида ушланиб, мазкур ҳолат юзасидан департаментнинг Амударё тумани бўлими томонидан жиноят иши кўзгатилиди ва суд ҳукми билан унга 5 йил озодликни чеклаш жазоси тайинланди.

Шунингдек, тadbirkorларнинг ҳимоясига оид 15 та жиноят иши кўзгатилиди. Қонунда таъқиқланмаган фаолият билан давлат рўйхатидан ўтмасдан шугулланаётган шахсларни солиқ тўловчи сифатида давлат рўйхатидан ўтказиш натижасида 197 та хўжалик юритувчи субъектда 211 та янги иш ўрни яратилиши таъминланди.

— **Бугунги кунда жисмоний шахсларнинг валюта айирбошлаш билан боғлиқ муаммолари ҳал бўлган. Шунга қарамасдан айрим юртодошларимиз томонидан чет эл валютасини ноқонуний сотаётган ёки сотиб олаётган ҳолатлар кузатилаётми...**

— Тўғри, тўрт-беш йил олдин ҳам банклар қошида валюта айирбошлаш шохобчалари бор эди. Аммо улардан валюта сотиб олиш қийин эди, шу боис кўпчилик чет эл валютасини қора бозордан харид қиларди. Айни вақтда валюта айирбошлаш билан боғлиқ муаммолар бартараф этилган. Лекин меҳнатсиз пул топиш ниятидаги айрим шахслар хануз валюта савдоси би-

лан ноқонуний шугулланмоқда.

Департамент органлари ўтган йили валютага оид 71 та ҳуқуқбузарликни аниқлади. 100 минг сўм ашёвий далил сифатида олиб кўйилди. Масалан, Р.Юсупов А.Такжановага 2600 долларни қонунга хилоф равишда 27 млн. 144 минг сўмга сотган вақтида ушланди. Унга нисбатан жиноят иши кўзгатилиб, суд томонидан жазо кўлланди ва ашёвий далил сифатида олиб кўйилган валюталар мусодара қилинди.

Яна бир фуқаро С.Юсупов ҳам Беруний туманидаги «Шаб-боз дехқон бозори» МЧЖ худудидида 2800 долларни харидорга қонунга хилоф равишда 28 млн. 952 минг сўмга сотган вақтида ушланди. У суднинг ҳукми билан 1 йил муддатга озодликни чеклаш жазосига тортилди.

— **Департамент органларининг солиқ соҳасида амалга ошираётган ишларига ҳам тўхталиб ўтсангиз.**

— Ҳар қандай давлатда солиқ сибсати тўғри юритилмасамамлакат иқтисодиёти инкирозга юз тутиши табиий. Чунки солиқлар давлат газнасининг негизини ташкил қилиб, аҳолига иш ҳақи, пенсия, стипендияларнинг ўз вақтида тўланишини

рлар кўрилди. Натижада 2 млрд. 714 млн. сўмлик моддий зарарнинг давлат бюджетига қайтарилиши таъминланди.

— **Департамент органлари томонидан коррупцияга қарши олиб борилаётган чора-тадбирлар ҳақида ҳам гапириб ўтсангиз.**

— Коррупцияга қарши кураш масаласи бугунги кунга келиб бутун дунёда дозарб мавзуга айланди. Бу борада мамлакатимизда ҳам қатор чоралар кўриллаётган. Хусусан, ўтган йили департамент ва унинг ҳудудий бўлимлари томонидан коррупция билан боғлиқ 66 та жиноят иши кўзгатилиди ва айбдорлар судлар томонидан қонуний жазога тортилди. Масалан, Қўнғирот тумани аҳоли бандлигини таъминлашга кўмаклашиш маркази хўжалик ишлари мудир П.Нуруллаев А. исми фуқарони тумандаги акциядорлик жамиятларининг бирига ишга жойлаштириш ҳамда ҳужжатларини расмийлаштиришда ёрдам бериш эвазига 2000 доллар пора олган вақтида ушланди. Мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши кўзгатилиди ва П.Нуруллаевга суд 2 йил озодликни чеклаш жазосини тайинланди.

Яна бир мисол. Фуқаролар Б.Айтжанова ва К.Ортиқова Т.А.нинг ишончига қириб, уни танишлари орқали Республика ҳудудий перинатал марказига ишга жойлаштириш эвазига 10 млн. сўм пулини олган вақтида ушланган. Ушбу ҳолат юзасидан ҳам жиноят иши кўзгатилиб, айбдорлар суд ҳукмига асосан жиноий жазога тортилди.

Албатта, департамент органларининг иши ҳақида кўп гапириш мумкин. Аммо бизнинг асосий мақсадимиз содир этилган жиноятларни аниқлаш ва улар учун жазо муқаррарлигини таъминлаш эмас, балки жиноятларнинг олдини олиш орқали ижобий натижаларга эришишдан иборатдир.

Парахат ҲАБИБУЛЛАЕВ
сўхбатлашди

FAOLIYAT

ДАРОМАД МАНБАИ ЯРАТИШ — ЭНГ ЯХШИ КЎМАК

Бутун дунёни саросимага солган коронавирус пандемияси шароитида аҳолининг ижтимоий ҳимояси ҳар қачонгидан ҳам муҳим аҳамият касб этапти. Шу боис секторлар фаолиятида камбағал, турмуш шароити оғир, ишсиз, ногирон, даромад манбаидан айрилган кишиларнинг бандлигини таъминлаш каби масалалар диққат марказида бўлиб келмоқда.

Жумладан, Навоий вилоятининг Учқудуқ тумани прокурори раҳбарлигидаги 2-секторда муҳтож оилаларни қўллаш мақсадида «темир дафтар» белгиланган тартибда юритилган.

Ҳозирги кунга қадар учта маҳалла (Абай, Навоий, Кўкпатас), иккита овулда (Боздун ва Кўкаяз) яшовчи 271 та эҳтиёжманд оила «темир дафтар»га киритилди. Уларнинг 125 таси пандемия оқибатида даромадини йўқотган, 96 таси муҳтож, қолганлари ногиронли бор ҳамда боқувчисини йўқотган оилалардир. Уларга 358 млн. 646 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

Шунингдек, Абай маҳалласида 114 нафар, Навоий маҳалласида 77 нафар, Кўкпатас маҳалласида 52 нафар, Боздун овулида 16 нафар, Кўкаяз овулида 1 нафар, жами 260 кишининг бандлиги таъминланди.

Ҳозирги кунда 265 та эҳтиёжманд оиланинг доимий даромад манбаси яратилгани учун халқ депутатлари туман кенгашининг қарорига асосан «темир дафтар»дан чиқарилди.

2020 йилда 2-секторга келиб тушган 407 та мурожаатнинг 332 таси ижобий ҳал этилган. Хусусан, Кўкпатас кўрғонида фуқаролар билан ўтка-

зилган сайёр қабулда тушган мурожаат юзасидан ҳомийлар ёрдамида бир километр шағал қопламали йўл қурилди.

Шунингдек Абай маҳалласида 2611 метр йўл асфальтланди, Навоий маҳалласи ҳамда туманининг энг олис ҳудуди ҳисобланмиш Кўкаяз овулида 1089 метр йўлга шағал тўшалди.

Аҳолининг, айниқса ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий, психологик қўллаб-қувватлашга, билим ва касб ўрганишга эҳтиёжи бўлган ишсиз хотин-қизларнинг муаммоларини аниқлаш ва бартараф этиш борасидаги ишлар давом эттирилмоқда.

Рашид РАХМАТОВ,
Учқудуқ тумани прокурори

FAOLIYATIDAN

Мамлакатимизда барча соҳалар ислоҳ қилиниб, халқимизнинг турмуши яхшиланмоқда, айниқса ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламни қўллаб-қувватлаш устувор вазифалардан бирига айланди. Инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини, қонун устуворлигини таъминлаш асосида Ўзбекистоннинг янги, демократик қиёфаси яратилмоқда.

Президентимиз 2020 йил 24 ноябрда муҳим ҳужжат – «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонни имзолади.

Мазкур фармон суд ва бошқа органларнинг ҳужжатларини ижро этишнинг самарали механизмларини жорий этиш, аҳолининг одил судловга ишончини

УНДИРИШГИНА ЭМАС, ЁРДАМ ҲАМ ЗАРУР

мустаҳкамлашга хизмат қилади.

2020 йили Бухоро вилоятида Мажбурий ижро бюроси органларининг юритувида бўлган 1 трлн. 555 млрд. 900 млн. сўмлик 163 221 та ижро ҳужжати-дан 1 трлн. 190 млрд. 300 млн. сўмлик 121 686 та ҳужжатнинг ижроси тамомланди.

ризация қилинди, 14464 та ҳужжат бўйича ижтимоий ёрдамга муҳтож ва оғир аҳволга тушиб қолган қарздорларнинг рўйхати тузилди. Уларга иш топишда қўмаклашилмоқда.

Ҳамкорликда ўтказилган тадбирларда 411 нафар алимент тўловчи қарздор ишга жойлашти-

411 нафар алимент тўловчи ишга жойлаштирилди.

Давлат фойдасига ундирувларга оид 722 млрд. 700 млн. сўмлик 122 014 та ҳужжатдан 591 млрд. 600 млн. сўмлик 102 111 тасининг ижроси тамомланиб, 282 млрд. 600 млн. сўм ундирилди.

Қайд этиш керак, пандемия даврида ижтимоий ҳимояга муҳтож инсонлар сафи сезиларли даражада кенгайди. Фармонга мувофиқ ундирилган маблағ «темир дафтар», «аёллар дафтари» ва «ёшлар дафтари»га киритилган фуқароларни қўллаб-қувватлаш учун очилган ҳисобрақамларга пропорционал тартибда йўналтирилмоқда.

Жиноят натижасида давлатга етказилган зарар, давлат божи, жарималар, давлат ҳисобига ўтказилган мулкни сотишдан тушган пуллар алоҳида ғазначилик ҳисобрақамда жамланмоқда.

Алимент билан боғлиқ барча ижро ҳужжатлари инвентар-

рилди. «Махалла», «Нуроний» жамоат ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари ёрдамида тушунтириш ишлари ўтказилмоқда.

Кўрилган чоралар туфайли 255 та оила ярашди, узок вақт алимент тўлашдан бўйин товлаб келган 22 киши маъмурий жавобгарликка тортилди, 5 нафар қарздорга нисбатан жиноят иши кўзгатилди.

Шунингдек, алимент қарзини ундириш бўйича бюронинг Пешку тумани бўлимининг тажрибаси бошқа туман ва шаҳарларда ҳам оммалаштириляпти.

Биз аввало халқимиз учун ишлаймиш. Шундай экан, халқни рози қилиш фаолиятимизнинг бош мезонидир.

Алижон КИЛИЧЕВ,
МИБ Бухоро вилояти бошқармаси бошлиғи

ФАРМОН ИЖРОСИ АМАЛДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 ноябрдаги «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонида белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида бюронинг Андижон вилояти бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлимлари томонидан бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, бюронинг Андижон вилояти бошқармаси ва ҳудудий бўлимлари томонидан ўтган йили 21324 та ижро ҳужжати бўйича 245 млрд. 900 млн. сўм ундирилди. Шундан 18766 та ҳужжат бўйича давлатга 119 млрд. 400 млн. сўм ундирилиши таъминланди.

Вилоятдаги 20 та йирик ва давлат улуши бўлган корхонадан 856 млн. 900 минг сўм солиқ қарзини ундириш белгиланган бўлиб, шундан 850 млн. 200 минг сўми ундирилишига эришилди.

Давлат улуши бўлмаган хўжалик юритувчи субъектлар ва жисмоний шахслардан 99 млрд. 100 млн. сўм ундирилди. Давлат ҳисобига мусодара қилинган 830 млн. 300 минг сўмлик маҳсулотдан 509 млн. 300 минг сўмлиги Андижон шаҳридаги учта, Андижон, Мархамат ва Хўжабод туманларидаги биттадан дўконда сотилди. Бир ой ичида сотилмаган мулклар эса 169 млн. 600 минг сўмга арзонлаштирилди.

5 млрд. 800 млн. сўмлик алимент ундирилди.

Мархамат туманида 128 та ижро ҳужжати бўйича 30 млн. 100 минг сўмлик мулк истеъмолга яроқсиз бўлгани сабабли суд қарори билан йўқ қилинган.

Алимент ундириш бўйича ҳам вилоятда самарали иш олиб борилмоқда. Хусусан, 2020 йили алимент ундиришга оид 27846 та иш бўйича 5 млрд. 800 млн. сўм ундирилди, 8 марта меҳнат ярмаркаси ўтказилиб, 420 нафар алиментчи ишга жойлаштирилди, 112 кишига нисбатан маъмурий жазо қўлланди, 4 та жиноят иши кўзгатилди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, халқ қабулхоналари, ФХДБ бўлимлари, маҳалла мутахассислари иштирокида 455 та оила яраштирилди.

Кахрамон ДЖАЛИЛОВ,
МИБ Андижон вилояти бошқармаси бошлиғи

АВТОУЛОВ ИЗИДАН...

Мажбурий ижро бюросининг Бухоро шаҳар бўлими фуқаролик ишлари бўйича Бухоро туманлараро судининг 2020 йил 23 майдаги И.Қодировдан С.Сатторовга қарзини ундириш тўғрисидаги қарори бўйича олиб борилган мажбурий ижро ҳаракатлари давомида қарздорга тегишли «Lacetti» автомобили борлиги аниқланган.

Давлат ижроқиссининг қарори билан ушбу транспортга нисбатан қидирув эълон қилинган.

«Lacetti» автомобили Сурхондарёда эканлиги аниқланиб, 2021 йилнинг 18 январь куни бюронинг Сурхондарё вилояти бошқармаси ходимлари томонидан хатланди ва саклаш учун бюронинг Шеробод тумани бўлимига топширилди.

Худди шунингдек, Хоразм вилояти иқтисодий судининг 2020 йил 10 августдаги ижро ҳужжатида асосан «Барака Нозима савдо» МЧЖдан 18500 АҚШ доллари миқдоридagi қарзни ундириш белгиланган.

Мазкур ҳужжат бюронинг Урганч шаҳар бўлимига келиб тушган кундан ижро иши кўзгатилган ва қарор нусхаси тарафларга юборилиб, қарздорга мухлат берилган.

Қарздор шунда ҳам қарзини тўламагани сабабли 2020 йил 10 сентябрда унга тегишли «Suzuki» русумли транспортга нисбатан қидирув эълон қилинган.

Бюронинг Хоразм вилояти бошқармаси қидирув шўъбаси ходимларининг саъй-ҳаракати натижасида мазкур транспорт Сурхондарё вилояти Бойсун туманида юргани аниқланиб, вақтинча саклаш учун тумандаги ИПХ масканига олиб борилиб, хатланди.

Ҳозир бюронинг Урганч шаҳар бўлими томонидан ижро иши юзасидан қарзни ундириш чораси кўрилмоқда.

Афзалбек БЕРДИКУЛОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги МИБ бўлим катта инспектори

БОЛАЛАР БОШПАНАЛИ БЎЛДИ

Фарзанд тарбияси ҳар бир ота-она зиммасидаги масъулиятли вазифа саналади. Бироқ ҳаётда бундан бош тортадиган ота-оналар ҳам учраб туради. Албатта, бундай вазиятда суднинг қарорига кўра улардан бола таъминоти учун алимент ундирилади.

Фуқаролик ишлари бўйича Навоий вилояти судининг 2011 йил 29 ноябрдаги қарорига кўра И.Абдуназаровдан Ш.Файзиевага икки фарзанди учун ҳар ойлик даромадининг 1/3 қисми миқдорда алимент ундириш белгиланган. Ушбу ҳужжат бюронинг Навбахор тумани бўлимига келиб тушган.

И.Абдуназаров бир неча марта оғохлантирилишига қарамадан вояга етмаган фарзандларини моддий таъминлашдан бўйин товлаб юрди. Бу орада тўланмаган алимент миқдори 56 млн. 300 минг сўмга етди.

И.Абдуназаровга қарзини тўламаса маъмурий қамок жазосига тортилиши, аммо барибир алиментни тўлашга мажбуриятини тушунтирилди. Натижанда у фарзандлари 18 ёшга тўлгунинга қадар тўлайдиган 140 млн. сўмлик алимент ҳисобига уй беришни маъқул топди.

Назиржон ҒАФФОРОВ,
МИБ Навбахор тумани бўлими бошлиғи

ҚАРЗГА ҚЎШИМЧА ЖАРИМА ҲАМ ТЎЛАДИ

Мажбурий ижро бюроси Қорақўл тумани бўлими давлат ва юридик шахслар фойдасига қарзларни ундириш чораларини кўриб келмоқда.

Хусусан, Қорақўл туманлараро иқтисодий судининг қарорига асосан Қорақўл иқтисослаштирилган давлат ўрмон хўжалигидан «Ilg'or pahlavon savdo» масъулияти чекланган жамиятига 43,2 млн. сўм қарз ва 30,8 млн. сўм давлат божи ундириш белгиланган. Давлат ижроқисми ишга киришиб, бу ҳақида-

ги қарор нусхасини тарафларга юборган. Қарзни тўлаш учун муддат берилган бўлса-да, қарздор суд қарорини бажармаган.

Давлат ижроқисми томонидан оғохлантирилганига қарамай ўрмон хўжалиги раҳбари ижро ҳужжати талабини бажармаганлиги боис унга Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг те-

гишли моддасига асосан базавий ҳисоблаш миқдорининг 10 баравари миқдорда жарима таъинланган.

Шундан сўнг Қорақўл иқтисослаштирилган давлат ўрмон хўжалигидан 43,2 млн. сўм қарз, 30,8 млн. сўм бож ва 2 230 000 сўм жарима тўлик ундирилди.

Умиджон БОЛТАЕВ,
Комилжон ТЎРАЕВ,
МИБ Қорақўл тумани бўлими давлат ижрочилари

Сўх туманида лойиҳа қиймати 12 млрд. сўм, майдони 4,5 гектар бўлган аэродром қурилиши бошланди.

FAOLIYATIDAN

Давлат бюджети – халқнинг маблағи. Шу боис унинг бир сўми ҳам қаттиқ назоратда бўлиши керак. Лекин бюджет пулини нақонуний сарфлаш, талон-торож қилиш ҳолатлари кўпайиб бораётгани ачинарли.

Ўзбекистон Молия вазирлигининг Давлат молиявий назорати департаменти ва унинг ху-

ЙЎҚ БИНО УСТИДАГИ ЎЙИН

лудий бошқармалари томонидан 2020 йилда маҳаллий бюджетлар маблағининг тўғри сарфланиши текширилганда жами 175,3 млрд. сўм пул ўзлаштирилгани маълум бўлган.

Хусусан, Тошкент вилояти-нинг Оққўрғон туманида ҳокимнинг биринчи ўринбосари бошчилигидаги мансабдорлар гуруҳи бюджет маблағларини турли йўللار билан ўзлаштиргани фош этилди.

Ғулум Шайбеков 2018 йил 10 январдан 2020 йил 9 августга қадар Оққўрғон тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари бўлган. Шухрат Маърупов ҳокимнинг саноатни ривожлантириш, капитал қурилиш, коммуникациялар ва хўжалик масалалари бўйича ўринбосари бўлиб ишлаган. Шерзод Мирзақуллов туман қурилиш бўлими бошлиғи эди. Маърупов Шухрат Маърупов ва Шайбековнинг ҳокимнинг бошқарувида бўлиб ишлагани ҳақида маълум бўлган. Раҳбар-

лик лавозимида ишлаб, нафсини жиловлай олмаганлардан яна бири Дониёр Нишонов туман ҳокимиятида иктисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш бўлими бошлиғи лавозимида ишлаган. Бундан ташқари мазкур мансабдорларга фуқаро Бахтиёр Гелдиев ҳам шерик бўлган.

2020 йил 18 февралда туман ҳокимининг «Туманда бузилишга тушган турар ва нотурар жойлар бўйича тоvon пуллари-ни тўлаб бериш тўғрисида»-ги фармойиши қабул қилинади. Шу асосда тоvon пулини тўлаш юзасидан махсус комиссия тузилади. Юқорида номлари келтирилган шахслар айна шу комиссияда бирлашадилар.

Ғ.Шайбеков комиссия аъзолари Ш.Маърупов, Б.Мирзақаримов, Ш.Мирзақуллов ва Д.Нишонов билан жиноий тил бириктиради. Бу ишда уларга Б.Гелдиев ҳам шерик бўлади. Комиссия аъзолари Б.Гелдиевга тегишли бўлган, Ойбек

кўчасида жойлашган собиқ кинотеатр биносини қизил чизикка тушган деб кўрсатган ҳолда сохта хужжат расмийлаштирилади. Аслида кинотеатрнинг эгаси 2018 йил октябрда бузиб ташлаганди. Шундай бўлса-да, бу шахслар бинони бузилмаган деб кўрсатиб, Б.Гелдиевни бино мажбурий тартибда бузилиши ҳақида «огоҳлан-тиришади». Шунингдек, унга учкун ичида эркин баҳолашчи ташкилот орқали бинони баҳолашчи мажбурияти ҳам юклатилади. Хуллас, жиноий режага асосан аслида йўқ бино 317 млн. 545 минг сўмга баҳоланади ва шунча тоvon пули Б.Гелдиевга тўлаб берилди. Комиссия аъзолари шу йўл билан катта миқдордаги маблағни талон-торож қилишади.

Улар бу билан қаноатланишмайди. Ғ.Шайбеков ва комиссия аъзолари жиноий ҳаракатлари-ни давом эттиришади. Улар бу сафар фуқаро Бешим Мингалиевга тегишли бўлган, Халқобод

маҳалласида жойлашган дўкон биносини қизил чизикка тушган деб кўрсатган ҳолда сохта хужжат расмийлаштириб, аввалги йўл билан давлатнинг 326 млн. 414 минг сўм пулини талон-торож қилишади.

Бундан ташқари, Ғ.Шайбеков Навоий ва Оқунбобоев кўчаларидаги қизил чизикка тушган 205 та бинонинг мулкдорларига тўланадиган тоvon пулидан асоссиз равишда 5-10 фонддан олиб қолиб, жами 694 млн. 600 минг сўмни қўлга киритади.

Ноқонуний ишлар бир кун келиб ошқор бўлиши муқаррар. Комиссия аъзоларининг ҳам қонунга хилоф ишлари тезда фош бўлди. Жиноят ишлари бўйича Бўка тумани судининг ҳужми билан айбдорларга нисбатан жазо тайинланди.

Жасур САПАРОВ,
департаментнинг Оққўрғон тумани бўлими бошлиғи

СОХТАКОРЛИК

Мансабидан фойдаланиб бюджет маблағини ўзлаштираётганлар давлат ва жамиятга моддий зарар етказибгина қолмай, одамларнинг норозилигига ҳам сабаб бўлмоқда.

Қувасой шаҳар ҳокимлигининг қарорига кўра «Обод маҳалла» дастурига киритилган тўртта маҳалла кўчаларига чирок ўрнатилиши ва борлари таъмирланиши керак эди. Бюджетдан пул ажратил-гач, 2020 йил февраль ойида тендер ўтказилди. 27 февраль кунини шаҳар ободонлаштириш бошқар-маси билан тендер голлиби «Shuhrat avto invest trans» МЧЖ ўртасида шартнома тузилади. Ҳақ кўннинг ўзида пудратчининг ҳисобрақами-га шартнома суммасининг 15 фоизи – 43 млн. 876 минг сўм пул ўтказилди. 28 февралда эса МЧЖнинг «ишбилармон» раҳбари Ш.Х. тақдир этган сохта «Бажарилган ишлар қиймати ҳақидаги ҳисоб-фактура»га биноан унинг ҳисобрақамига қолган сумма – 234 млн. сўмдан зиёд маблағ ўтказиб берилди. МЧЖнинг усталари бир кунда кўчаларга ҳам бетон таянчлар ўрнатиб, ҳам сим тортиб, ҳам чироклар ўрнатиб, эски чирокларни янгилаб қўйганига Ободонлаштириш бошқармаси бош-лиғи А.А. чиппа-чин ишониб, пудратчи-га қолган маблағни қўшқўлаб топшириб қўйгани ҳақида саволлар-ни туғдирди.

Департаментнинг шаҳар бўлими хатига асосан буюртмачи ва пудратчининг ишини тафтиш қилишга киришилди. Иш хамирдан қил суғургандай силлиқ кечилиши-га шубҳа қилмасдан, хужжатларни сохталаштириб бюджет маблағини талон-торож қилган бошқарма бош-лиғи ва МЧЖ раҳбарининг пайтаваси-га қурт тушди. Ш.Х. «пандемия карантини туфайли қурувчилар иш-га чикмади, ишни тўхтатишга маж-бур бўлдим деяверман» дея ўзини овутиди. А.А. эса ҳечдан кўра кеч дея этагини ёпишининг бошқача йўлини тутди. Ободонлаштириш бошқар-маси ишчилари, техникасини ку-

рувчилар бажармаган ишларга са-фарбар қилди. Кўчқорчи, Намуна, Лашкар, Дўстлик маҳалласидаги кў-чаларга ўрнатилмаган 60 та бетон таянчдан 13 тасини МЧЖ омбори-дан олиб шартномада кўзда тутил-маган Пакана маҳалласидаги кўча-ларга ишлатиб юборди.

Дастлабки тафтишда буюртмачи А.А. ва пудратчи МЧЖнинг раҳбари Ш.Х. жиноий тил бириктиргани, ба-жарилмаган иш учун ҳақ тўлангани аниқланди. Пудратчининг ўрнига буюртмачи ўз кучи билан март-апрель ойларида 75 млн. 504 минг сўмлик иш бажарган, қолган 217 млн. сўм пул талон-торож қилинган бўлиб чиқди. Тафтиш давомида бошқарма бошлиғи А.А. сўвдан қуруқ чиккага уриниб, «Обод маҳалла» дастурига киритилган маҳаллалардаги кўча-ларга бетон таянч ва чироклар ўр-натиш учун оёғи қуйган товукдай елиб-югурди. Суриштирув ва таф-тиш натижаси бўйича жиноят иши кўзгатилиб, бажарилган иш қайта ўлчанди. Апрель ойидан июль ойи-гача қўшимча 162 млн. сўмлик иш қилинган, шартномада кўрсатилган ишларнинг 54 млн. 775 минг сўми-ги бажарилмай қолгани қайд этилди.

Ёши олтимашга яқинлашган-да шайтон йўлдан урган Ободон-лаштириш бошқармаси бошлиғи А.А. айбини қисман тан олди. Ай-бини инкор этган МЧЖнинг 47 яшар раҳбари Ш.Х.нинг А.А. билан тил бириктириб содир этган жинояти далиллар, қўлида ишлаган ҳодим-лар, маҳалла раисларининг кўрсат-малари билан тасдиқланди. Зарар-ни тўлик қоплаган судланувчилар-га ахлоқ тўзатиш ишлари жазоси тайинланди.

Қамол ЮЛДАШЕВ,
департаментнинг Қувасой шаҳар бўлими бошлиғи

НАФСНИ БОШҚАРОЛМАГАН ИШБОШҚАРУВЧИ

Бугун тадбиркорлик билан шуғулланиб, ҳам ўзига, ҳам жамиятга наф келтираётган кишилар қўллаб-қувватланаётган бир даврда, нафс қулига айланган, йўқ жойдан муаммо туғдириб, бир нимали бўлиб қолишга уринаётган фуқаролар ҳам учраб турибди.

Бош прокуратура хузуридаги департамент-нинг Хоразм вилояти бошқармаси ва Хонқа тумани бўлими томонидан ҳамкорликда ўтказил-ган тадбирда ана шундай ҳолатга чек қўйилди.

Хонқа туманида яшовчи Б.Д. фермер хўжа-ликларнинг бирида ишбошқарувчи бўлиб ишлаб келган. У раҳбарининг рухсатсиз фермер хўжа-лигига қарашли 8 гектар ерни Ш.М.га 27 млн.

сўмга сотишга бел боғлаган.

Ноқонуний ҳаракатдан норози бўлган Ш.М. ушбу жиноятга барҳам бериш мақсадида департаментнинг Хоразм вилояти бошқармасига ари-за билан мурожаат қилади.

Унга асосан ўтказилган тадбирда Б.Д. 8 гек-тар ер эвазига Ш.М.дан 27 млн. сўм пулини фир-рибгарлик билан олаётган вақтда ашёвий далил-лар билан ушланди. Мазкур ҳолат юзасидан жи-ноят иши кўзгатилиди. Энди у қилмиши учун ко-нун олдида жавоб беришга мажбур.

Шухрат ИСКАНДАРОВ,
департаментнинг Хоразм вилояти бошқармаси катта тафтишчиси

ТАХТАНИ ПУЛЛАБ, БУРЧНИ УНУТДИ

Солиқларни ўз вақтида тўлаш конституциявий бурчларимиздан биридир. Аммо ҳамон солиқдан бўйин товлаш ҳолатлари учраб турибди.

Бош прокуратура хузуридаги департаментнинг Миробод тумани бўлими томонидан ўт-казилган текширувда «М-Лум-бер» масъулияти чекланган жа-мияти раҳбари Музаффар Назаров 2020 йилнинг июль-сен-тябрь ойларида Россия ва Қозғоғистондан импорт шартно-малари асосида баҳоси 1 млрд. 84 млн. сўмдан ортиқ тахта ва

ёғочларни юртимизга олиб ки-ради. У савдо қондаларини бу-зиб, махсулотини нақд пулга сотади ва пулини банкка топ-ширмайди.

Жамият фаолияти бўйича солиқ идорасига топшириши лозим бўлган ҳисоботларини қалбақлаштиради. Оқибатда давлат бюджетига тўлаши ке-рак бўлган 162 млн. 714 минг

сўм солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлайди.

Мазкур ҳолат жиноят иш-лари бўйича Миробод тумани су-ди томонидан қўриб чиқилиб, М.Назаровга 2 йил 10 ой му-датга озодликни чеклаш жазо-си тайинланди.

Баҳодир НОРОВ,
Бош прокуратура хузуридаги департамент бўлими бошлиғи

ИЖАРАДАН ТУШГАН ПУЛ ҚАНИ?

Раҳбар зиммасидаги масъулият зилдай оғир. Қўлидаги одамларни бошқариш, уларнинг тақдирига бефарқ бўлмаслик лозим. Ишни юритиш, доимо янгиликка интилиш ва молиявий барқарорликка эришиш. Энг муҳими, ўз нафсини тия билиш... Қийин ҳам шу.

Қарши шаҳридаги «И.А.Б.» масъулияти чекланган жамияти раиси А.Б. катта пул катта масъулият талаб этишини вақтида тушу-ниб етмади. У жамият бош ҳисобчиси С.М. ва назоратчи Э.Х. билан тил бириктириб, қорхона-

га тегишли дўкон ва оморлардан шартнома асо-сида фойдаланаётган хўжалик юритувчи субъ-ектлар ойма-ой тўлайдиган ижара пулини чўн-такка ришти. Натижада 1 млрд. 331 млн. 398 минг сўм пул талон-торож қилинди.

Ушбу қинғирлик фош этилиб, МЧЖ раҳба-ри ва унинг шериклари қилмишига яраша жа-зога тортилдилар.

Тўлқин КУРБАНОВ,
департаментнинг Қашқадарё вилояти бошқармаси катта инспектори

МУБОРАКБОД ЭТАМИЗ!

Прокуратура органлари тизимида кўп йиллар хизмат қилиб, юртимизда қонунийликни мустаҳкамлашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшган инсон, прокуратура фахрийси Жиенбай Наримбетов табаррук 70 ёшини қарши олмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги маркази

У тизимдаги 33 йилдан ортиқ меҳнат фаолияти давомида Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти прокуратураси органларида турли масъул лавозимларда самарали хизмат қилиб, жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш каби касбий вазифаларни бажаришга масъулият билан ёндашди.

Самимийлик ва фидойилик каби фазилатлари билан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари орасида ҳурмат қозонди.

Хизмат фаолияти давомида халқнинг ҳимоячиси, адолат ва қонунийлик посбони сифатида ҳамкасбларига ҳамда ёш мутахассисларга берган

ҳаётий ва амалий тажрибаси учун Ж.Наримбетов тажрибали мураббий, меҳрибон устоз сифатида юксак қадрланади.

Жиенбай Наримбетовнинг узоқ йиллик меҳнат фаолияти ҳукуматимиз ҳамда прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолалиб, "Дўстлик" ордени, "Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган юрист" унвони ҳамда "Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими" кўкрак нишони билан тақдирланган.

Ҳурматли Жиенбай Бекимбетович, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга ва оила аъзоларингизга сўхат-саломатлик, узоқ умр, хонадонингизга фойзу барака тилаймиз!

ЁШЛАР – ТАРАҚҚИЁТИМИЗ ТАЯНЧИ

2021 йил 27 январь кунини давлатимиз раҳбари раислигида бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида ёшлар бандлигини таъминлаш ва бўш вақтини мазмунли ўтказиш чоралари муҳофаза қилинди.

Мирзо Улуғбек тумани прокуратураси ходимлари видеоселектор йиғилишида берилган топшириқлар ижросини таъминлаш мақсадида шаҳар прокурори тасдиқлаган режага асосан 2 февраль кунини тумanning 2-секторидagi Аҳмад Югнакий, 5 февраль кунини эса Аҳиллик ва Уйғониш маҳаллаларида учрашувлар ўтказди.

Тошкент шаҳар ҳамда Мирзо Улуғбек тумани прокуратураси ходимлари томонидан ту-

мандаги мутасадди идоралар ва бўш иш ўрнига эга ташкилотлар билан ҳамкорликда ўтказилган учрашувларда «Ёшлар дафтари», «Аёллар дафтари» ва «Темир дафтари»га киритилган 73 кишининг муаммоси ўрганилди. 2 нафар ишсиз ёшнинг бандли-

ги таъминланди. 9 нафар ишсиз фуқарога касб-ҳунар ўрганишга, 4 нафар ишсиз ёшга эса ишга жойлаштириш учун йўлланма берилди. Жумладан, фуқаро З.Кўйлиева қандолатчилик соҳасида ўқиш истагини билдирди. Шу куннинг ўзида унга ўқиш учун

мономарказга йўлланма берилди. Шунингдек, Р.Бузоверов, Ш.Абдумуродов, С.Алимов ва Э.Орифжоновга ишга жойлаштириш учун йўлланма, қолган фуқароларга меҳнат муносабатларида оид маслаҳат берилди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги 6099-фармони ижроси юзасидан Аҳмад Югнакий маҳалласида истиқомат қилувчи ёшлар ўртасида шахмат ва шашка, Аҳиллик ва Уйғониш маҳаллаларида яшовчи ёшлар ўртасида эса футбол мусобақаси ўтказилиб, ғолибларга совринлар топширилди.

Учрашув якунида тумандаги 256- ва 211-мактабларнинг ўқувчилари тайёрлаган саҳна кўринишлари намойиш этилди.

Фарход БОБОНИЁЗОВ,
Мирзо Улуғбек тумани прокурори

NAZORAT

ҲУҚУҚЛАРИ ТИКЛАНДИ

Аёллар оила юмушлари, фарзанд тарбиясидан ортиб турли соҳаларда меҳнат қилишмоқда.

Прокуратура органлари қонунчилик ижроси таҳлили давомида хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари, гендер тенглик соҳасидаги қонунобузилишларни бартараф этиш ва олдини олишга алоҳида эътибор қаратаётгани. Қувасой шаҳар прокуратураси тиббиёт бирлашмаси ва маданият бўлимида Меҳнат кодекси ва бошқа норматив ҳужжатлар талабларига қандай риоя этилаётганини ўрганганда бу муассасаларда ишловчи хотин-қизларнинг ҳуқуқлари бузилгани аниқланди.

Кодексининг 232-моддасида ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ боласи ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёлларга ҳар йили уч иш кунидан кам бўлмаган кўшимча таътил берилиши, шунингдек, уларнинг хоҳишига қўра ҳар йили камида ўн тўрт кунлик иш ҳақи сақланмаган таътил берилиши белгиланган.

2020 йил май ойида тиббиёт бирлашмаси бошлигининг буйруғи билан шаҳар оилавий поликлиникаси ҳамшираси Ф.Марайимовага, бирлашманинг реанимация бўлими санитариси М.Метиновага, июнь ойида марказий поликлиника санитариси Д.Мирзахалиловага, 1-қишлоқ врачлик

пункти ҳамшираси Ч.Мирзаахмедовага, август ойида марказий поликлиника лаборанти Н.Хусайновага, бирлашманинг ташкилий-услубий бўлими методисти Р.Шокировага меҳнат таътили берилишида юқоридаги қонун талабига амал қилинмаган. Таҳлил натижасига қўра прокурорнинг протести билан 11 нафар ходимга кўшимча таътил берилиши таъминланди.

Қувасой шаҳар маданият бўлимида ҳам юқоридаги каби қонунобузилишлар кўзга ташланди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонида биноан расмий саналарни нишонлаш даврида кўшимча ишланмайдиган кунлар белгиланган ва дам олиш кунлари кўчирилган. Шунинг ҳисобига меҳнат таътили бир кунга қисқартирилиши лозим бўлгани ҳолда бўлим бошлигининг буйруғи билан Н.Ёлғоровга меҳнат таътили уч кунга қамайтириб берилган. Прокуратуранинг протести қаноатлангизилди. Юқоридаги каби 7 та ҳолатда хотин-қизларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Жавлонбек ХОМИДОВ,
Қувасой шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

ЎЗЛАШТИРИЛГАН МИЛЛИОНЛАР

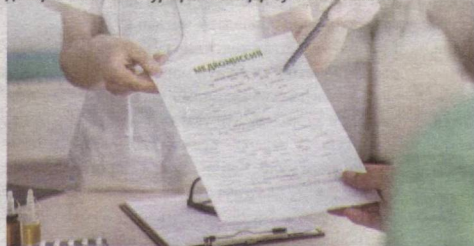
Мамлакатимизда соғлиқни сақлаш тизимига алоҳида эътибор қаратилиб, тиббий хизматлар сифати яхшиланмоқда. Лекин соҳада коррупциянинг мавжудлиги хайрли ишларга соя солимоқда.

Ўртачирчиқ тумани тиббиёт бирлашмаси таркибидagi кўп тармоқли поликлиникада газначи бўлиб ишлаган Замира Бобоева тиббий кўрикдан ўтаётган фуқароларнинг муассасига тўлаган пулини ҳужжатларда қайд этиб, банкка топширилишини таъминлаши лозим эди. Аммо З.Бобоева пулли хизматлардан тушган маблағни назорат касса машинасидан ўтказмай, банкка топширмадан уч йил давомида ўз эҳтиёжига ишлатиб юрaverади. Оқибатда 341 млн. 360 минг сўм пулли талон-тороғ қилади.

Департаментнинг Нурафшон шаҳар бўлими ҳамда Тошкент вилояти давлат молиявий назорати бошқармаси ходимлари поликлиникада ўтказган текширишда З.Бобоеванинг қилмиши ошқор бўлди ва мақсуд ҳолат бўйича жиноят иши кўзгатилади.

Жиноят ишлари бўйича Нурафшон шаҳар судида З.Бобоеванинг қилмиши атрофликча қўриб чиқилиб, унга уч йил муддатга озодликни чеклаш жазоси тайинланди.

Илхомжон РУСТАМОВ,
департаментнинг Нурафшон шаҳар бўлими бошлиғи

Модellar қаторини янгилаш стратегияси сабабли Chevrolet Equinox ҳозирги авлоди ишлаб чиқарилиши тўхтатилади.

HUQUQ

YURIDIK GAZETA

MUASSIS:

**Ўзбекистон
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi**

BOSH MUHARRIR:

Jahongir MAKSUMOV

TAHRIR HAY'ATI:

**Erkin YULDASHEV
Halim BOLTAYEV
Alijon ABDULLAYEV
Hayot SHAMSUTDINOV
UtKirjon DEXKANOV
Maqsudali QAMBAROV**

TAHRIRIYAT
MANZILI:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
Faks: 233-10-53,
233-64-85

www.huquq.uz

info@huquq.uz

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va egalriga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farganishi mumkin. «HUQUQ» materiallari ko'chirib bosilganda manbaa sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. [i] – tijorat materiali.

Buyurtma v.4551.
12 902 nusxada bosildi.
Ong'oz bichirni A-3, hajmi 3 bosma toboq.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terifi va sahifalandi. «HUQUQ» original makoti.

Navbatchi muharrir: **Y.HOJIYIEVA**
Sahifalovchi: **S.BABAJANOV**

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Nashr ko'rsatkichi 231

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxonaning manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda O188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004

11-FEVRAL 2021-Y.

HUQUQ № 6

(1255)

11

Ота-онам Хоразмда яшайди, шу боис у ерга тез-тез бориб тураман. «Урганч – Тошкент» йўналиши бўйлаб гоҳ поездда, гоҳ автобусда юришга тўғри келади. Йўлда эса турли инсонлар билан ҳамсухбат бўлишнинг ўзига яраша гашти бор. Бир сафар Хоразмдан қайтишда автобусга чипта олдим.

ЯХШИЛИК ЖАВОБСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Хамроҳим эллик ёшлардаги, сочларига оқ оралаган Бибижон исмли истарали аёл экан. У бир ойдан бери касалхонада даволанаётган қизини кўргани пойтахтга отланибди. Айтишчи, қизи Мунира ҳар сафар ҳомиладор бўлганида буйрағида кучли оғриқ пайдо бўлар, танаши шиша бошлар, шу боис шифокорлар ҳомилани олиб ташлашга мажбур бўлишаркан. Учинчи бор юкли бўлган қизини пойтахтдаги шифохоналардан бирида даволатишни, боласини эсон-омон бағрига олгангина уйга қайтишни ният қилишибди. Бибижон опанинг кичик қизи бу йил университетга ўқишга кирибди. Шаҳарга борганида опа тўғри қизининг ётоқхонасига тушаркан.

Ундан-бундан суҳбатлашиб йўлни ҳам яримладик. Йўл олис бўлгани учун чарчаб, кўзим ялинди. Автобус тўхтаганидан уйғониб кетдим. Самарқандга келган эканмиз. У ерда ўн беш чоғли йўловчи тушиб қолди. Автобус бироз юргач, яна тўхтади. Унга ўз шеvasида чуғурашганча бир гала лўли чиқа бошлади. Катта тўрва осиб, бола кўтариб олган лўлилар ўриндиқларга бамайлихотир ўрнаша бошлади. Уларнинг баланд овозда гапиришидан кўпчилик уйғониб кетди. Одамлар норози бўла бошлади.

– Олланазар оға, ҳайронман, нима қиласиз шуларни автобусга чиқариб?! Ҳар сафар шундай қиласиз! Нима, лўлидан қариндошингиз борми? – жиғибийрон бўлиб сўради ҳайдовчидан чиптачи йигит.

– Қўйсанг-чи шундай гапларни! – деди ҳайдовчи ранжиб. – Бунчалик бағритош бўлма. Булар ҳам Худонинг бақдалари, қолаверса, қўлларига ёш болалари бор, кўрмайсаними? Совуқда изиллаб туришгани учун раҳимин келди, холос...

Йигит норози бош чайқаб қўйди-ю, индамади. Мен эса ҳайдовчи чойчака учун лўлиларни автобусга олди деган хаёлга бордим. Ваҳоланки, йўл бўйида Тошкентга отланган бошқа кишилар, афтидан талаба йигитлар ҳам бор эди... «Культурний»ларни эмас, лўлиларни чиқаргани учун ҳай-

довчидан ранжидим. Буни англаган Бибижон опа ҳайдовчи билан кўшни эканини айтиб қолди:

– Жуда яхши одам. Беш йил олдин укаси оламдан ўтди. Ўзининг серфарзандлиги етмагандай укасининг тўртта норасидасини ҳам қарамоғига олган. Қари онаси бор. Хотини ўқитувчи. Шунча болани боқиш, уйли-жойли қилиш осонмас. Олланазар оға ошқозони оғриса ҳам тинимсиз ишлаяпти. Жўжабирдай жон, ошиб-тошиб кетаётган жойи йўқ. Шунга қарамай мудом муҳтожларга қайишгани-қайишган. Қурбонбой буваининг паҳса девори қулаб кетганда болалари билан тиклаб берди, ёш болали бева аёл Зулайҳонинг сиғири тўсатдан ўлиб қолганда ташаббус кўрсатди – маҳалладошларни жалб этиб соғин сизги олиб беришга бошқош бўлди. Айниқса, маҳалламиздаги камбағал оиланинг Тошкентда ўқийдиган ўгли Икромжоннинг Хоразмга келиб-кейтиши оға тўфайли текинга тушаётган экан. Бултур ошхонамиз ёниб кетганда бизга ҳам ёрдами тегди. Айни киш кунлари, ошхона томини тез ёпиш керак, пул йўқлигидан ҳеч иш қилолмай ўтиргандик. Барака топгур, ўн бешта шифер бериб, «Биз янги уй қургунимизча олиб беришга бўлди» деганида севиниб кетдик.

Хамроҳимнинг гапларидан сўнг Олланазар оғага хурматим ошди. Халқимиз орасида унга ўхшаган бағрикенг, олийжаноб, ҳимматли одамлар оз эмас. Шундайлар ҳақида эшитсанг яшашига иштиёқинг, ҳаётга муҳаббатинг ортади. Қайфиятим кўтарилиб, атрофини кузатиб кетдим. Шеригим бошини деразага тираганча уйкуга кетган, лўлиларнинг чуғураши ҳам тинган, онда-сонда болалари йиғлаб қўярди. Ёришиб келаётган тонгинг гўзал манзарасини кузатиш мен учун мароқли эди.

Тошкентга етиб келганимизда лўлилардан бири тушаётди пул узатди.

– Туш, тушавер, – деди ҳайдовчи қовоғини ярим уйиб. Кейин пўписи қилди: – Сенлардан шу пайтгача пул олганмидим?! Қани, тезда пастга тўкиларинг-чи!

Лўлилар оғани дуо қила-қила, юзлари-

да табассум ва мамнулик билан югуриб тушиб кетишди. Ҳайдовчининг бу тантилиги менинг ҳайратимни янада орттирди. Наҳот кўпчилик юз бурадиган лўлиларга шунча илтифот?!

Сершовқин шаҳарда қайнаган ҳаёт оқимида баъзан хаёл суришга вақт бўлмайди. Шундай бўлса ҳам Олланазар оғани ора-сира эслаб қўяр, лўлиларга ёлғондакам пўписасидан қайфиятим кўтариларди.

Орадан беш-олти йил ўтди. Бир неча бор «Тошкент – Урганч» йўналишида сафар қилдим. Олланазар оғанинг автобусига эса қайта дуч келмадим. Иттифоқ, бир куни Хоразмга тўйга бордим. Тоғам келин тушираётган эди. Жияним бу йил магистратурани тугатди, келин ҳам ўзи билан бирга ўқиган дейишди.

Қудаларни кутиб олаётсак, келиннинг онаси деб таништиришган аёл кўзимга иссиқ кўринди. Ие, ахир бу Бибижон опа-ку! У ҳам менга тикилиб, қаерда кўрганини эслолмай турарди. Эски кадрдонлардай сўраша кетдик. Опадан касал қизи ҳақида сўрадим.

– Мунирами? – деди кулиб Бибижон опа. – Ўзи шу ерда.

Бир ёшлар чамасидаги бола кўтариб олган Мунира мен билан кўришгани келди. Чақалоқнинг ўғил-қизлигини сўрадим.

– Қиз, – деди Мунира. – Каттаси ўғил, шу йил кузда олтига тўлади.

Тўй жуда файзли ўтди. Меҳмонлар сийрақлаб, шовқин қамайганида Бибижон опадан кўшниси Олланазар оға ҳақида сўрадим. У чуқур хўрсинди. Айтишчи, оғанинг вафот этганига икки йил бўлибди. Опа билан лўлилар воқеасини эсладик.

– У киши вафот этганига йигирма кунлар бўлганда Тошкентга студент қизим – сизга келин бўлган Гулмирани ёзги таътил бошлангани учун олиб келгани боргандим, – деди опа муҳим бир воқеа эсига тушгандек энтиқиб. – Қайтишда автобусга чиқдим. Қаранки, бу автобус раҳматли кўшним ҳайдаган ўша улов экан. Бир маҳал автобус ёнига икки лўли келди. Улар нега ҳайдовчи оға кўринмаётганини

сўрашди. Ҳайдовчи уларга оғанинг оғир касаллик билан узоқ курашгани, яқинда вафот этгани ҳақида айтди. Шумхабарни эшитган лўлилар уввос солиб йиғлаб юборишди. Сўнг иккови нималарнидир маслаҳатлашгач, бирпас кутиб туришларини ҳайдовчидан ўтганини, улардан бири тез-тез юрганча қаёққадир кетди, иккинчиси автобус ёнида қолди. Икки соатча фурсат ўтиб салон йўловчилар билан тўлди ва автобус ўрнидан қўзғалди. Шу пайт ташқаридаги лўли яна озроқ сабр қилишни сўраб ялинди. Ҳайдовчи бошқа кутолмаслигини, йўл олислигини тушунтириб автовокзалдан чиқа бошлади. Шу пайт узоқда лўлилар галаси кўринди: шошиб келишар, ажабланарлиси, барининг кўзида ёш, барининг чехраси сўлгин эди. Улар кондуктор йигитга бир тугунча бериб, ҳайдовчи оғанинг оиласига етказишларини илтимос қилишди-ю, бошларини этганига изларига қайтишди. Лўлилар берган тугун ичида анчагина пул бор экан. Кўшни бўлганим учун пулни мен Олланазар оғанинг хонадонига элтиб бердим. Унинг уйдагиларни, айниқса, қари онасини пул эмас, Олланазар оғанинг ҳаётда қандай инсон бўлгани, дунёдан ўтиб кетган бўлса ҳам одамийлиги яшаб қолгани қувонтирди. Қаранг, яхшилик ҳеч қачон жавобсиз қолмас экан!..

Бибижон опанинг гапларидан танам жимирлаб кетди. Олланазар оғанинг ҳақиқа дуо қилдим. Аллоҳ уни раҳмат қилсин. Бехиётёр ортида қолган фарзандлари ҳақида ўйладим. Ўзим қолган бу болалар отасидан яхши тарбия олишгани, улар ҳам худди оталаридек одамийлик йўлидан юришганига шубҳам йўқ. Чунки ҳаётда бир бор кўрган бўлсам ҳам менда жуда катта таасурот қолдирган оддийгина ҳайдовчи Олланазар оғанинг уйининг чироғи ўчмаслигини, хайрли амаллари давом этишини жуда-жуда хоҳлардим...

Юлдуз ҲОЖИЕВА,
«Нурқу»